

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2024

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

OBSAH

I.	Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách	1
a)	Výchozí složení orgánů pracoviště	1
b)	Změny ve složení orgánů	1
c)	Informace o činnosti orgánů	1
	Ředitel	1
	Rada pracoviště	2
	Dozorčí rada	3
II.	Informace o změnách zřizovací listiny	3
III.	Hodnocení hlavní činnosti	5
	Monografie vydané či spoluvydané na pracovišti v roce 2024	18
	Výběr publikačních výstupů vědecké činnosti – monografie vydané mimo pracoviště a odborné studie	22
	Ústavem vydaná periodika	26
	Další specifické informace o pracovišti	27
	Transfer znalostí a uplatnění výsledků v praxi	27
	Spolupráce s vysokými školami, další vzdělávací aktivity	29
	Popularizační a propagační činnost	30
	Mezinárodní vědecká spolupráce pracoviště	34
	Aktuální meziústavní dvoustranné dohody	35
	Mezinárodní vědecké konference, ústavem organizované nebo spolupřátané roku 2024	35
IV.	Hodnocení další a jiné činnosti	37
V.	Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložena v předchozím roce	37
VI.	Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj	37
	Seznam všech grantových a programových projektů podporovaných ze státního rozpočtu, řešených v roce 2024	38
VII.	Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště	39
VIII.	Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí	41
IX.	Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů	41
X.	Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	42
	Přílohy	43
	Příloha 1: Zpráva nezávislého auditora	43

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2024

V Brně dne 23. 6. 2025
Radou pracoviště projednána dne: 6. 6. 2025
Dozorčí radou schválena dne: 19. 6. 2025

© Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., a autoři fotografií

I. INFORMACE O SLOŽENÍ ORGÁNŮ VEŘEJNÉ VÝZKUMNÉ INSTITUCE A O JEJICH ČINNOSTI ČI O JEJICH ZMĚNÁCH

A) VÝCHOZÍ SLOŽENÍ ORGÁNŮ PRACOVISTĚ

ŘEDITEL PRACOVISTĚ:

Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D.

Jmenován s účinností od: 1. června 2022

RADA PRACOVISTĚ ZVOLENA DNE 18. ŘÍJNA 2021 VE SLOŽENÍ:

předseda: doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

místopředseda: Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

tajemník: Mgr. Marek Vlach, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

členové:

Mgr. Martin Novák, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc. (Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.)

doc. PhDr. Luděk Galuška, CSc. (Moravské zemské muzeum Brno)

DOZORČÍ RADA JMENOVÁNA DNE 1. KVĚTNA 2022 VE SLOŽENÍ:

předseda: prof. Ing. Luboš Náhlík, Ph.D. (Ústav fyziky materiálů AV ČR, v. v. i.)

místopředseda: PhDr. Jiří Doležel (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

tajemník: Mgr. Šimon Ungerman, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

členové:

PhDr. Dalibor Prix, CSc. (Ústav dějin umění AV ČR, v. v. i.)

RNDr. Petr Velemínský, Ph.D. (Národní muzeum, Praha)

prof. PhDr. Martin Wihoda, Ph.D. (Historický ústav FF MU Brno)

B) ZMĚNY VE SLOŽENÍ ORGÁNŮ

V roce 2024 nedošlo k žádným změnám ve složení orgánů Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. (dále jako „ARÚB“, popř. „pracoviště“ či „ústav“).

C) INFORMACE O ČINNOSTI ORGÁNŮ

ŘEDITEL

V roce 2024 vedení ústavu věnovalo zvýšenou pozornost zapojení pracoviště do širších mezinárodních a mezioborových sítí a projektů, zintenzivnilo aktivní účast ústavu na transferu znalostí, zajišťovalo kooperaci jednotlivých složek pracoviště při vědeckých, prezentačních i popularizačních aktivitách, koordinovalo či přímo vedlo jednotlivé vědecké projekty a zabezpečovalo příslušné publikační výstupy. Stejně tak řídilo investiční akce, potřebné pro realizaci základního výzkumu či vyplývající z provozních potřeb ústavu. Vedení ústavu zajišťovalo také supervizi projektové činnosti včetně příslušných publikačních výstupů s cílem posilovat excelentní charakter výzkumného pracoviště. Pokračovala optimalizace infrastrukturních a technických složek pracoviště v zájmu zefektivnění jejich činnosti, což vedlo k restrukturalizaci dosavadních výzkumných středisek na výzkumná centra, přičemž byl iniciován vznik zcela nového výzkumného centra, které bude aktivní od 1. 1. 2025, jehož vědecká náplň bude spočívat v aplikaci multidisciplinárního výzkumu. V roce 2024 bylo uskutečněno první zasedání Mezinárodního poradního sboru ARÚB, z něhož vzešla řada doporučení pro další fungování a vývoj ústavu.

Ředitel ústavu a vedoucí středisek na snímku s členy Mezinárodního poradního sboru ARÚB. Foto ARÚB.

Vedení ústavu se rovněž zabývalo konsolidací struktury a personálního složení pracoviště, přičemž pokračovalo v úsilí o jeho postupnou generační obměnu především formou zvýšení podílu doktorandů a postdoktorandů. V rámci udržitelné personální politiky ústavu ředitel dohlížel na vytváření rovných podmínek personálního rozvoje každé zaměstnané osoby, na integraci principů platného Plánu genderové rovnosti, inicioval či sám vytvářel potřebné interní normy pracoviště.

V roce 2024 bylo v rámci řízení rozvoje lidských zdrojů a úsilí o kontinuální zkvalitňování pracovního prostředí a podmínek zaměstnanců již potřetí (po letech 2022 a 2023) realizováno anonymní interní šetření ARÚB. Dotazníky byly adresovány všem osobám zaměstnaným na ARÚB. Míra návratnosti dotazníků přesahuje ve sledovaných letech 75 %. Dotazník obsahuje zhruba dvacet otázek. V rámci šetření identifikované požadavky, rezervy či nedostatky (administrativní zátěž, systém řízení, interní komunikační kanály, rozvoj vzdělávání zaměstnanců, internacionalizace, otevřená věda, spolupráce s vysokými školami a univerzitami) jsou východiskem a impulzem pro směřování strategického řízení ústavu v následujícím období.

RADA PRACOVIŠTĚ

Rada Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., jednala v průběhu roku 2024 v rámci třech řádných zasedání:

- 15. února (aktualizace Volebního řádu pro volby na pracovištích AV ČR, návrh rozpočtu na rok 2024 s výhledy na roky 2025 a 2026, návrh nového výzkumného programu J. Bartíka)
- 25. června (zpráva auditora pro zřizovatele instituce, výsledky jednání Mezinárodního poradního sboru Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i.)
- 6. listopadu (stav pracoviště v Opavě po povodních a řešení vzniklé situace, návrh na změny v organizační struktuře Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i.).

Mimo řádná jednání Rady pracoviště bylo ad hoc v souvislosti s potřebou vyjádření se k průběžně vyvstanuvším záležitostem iniciováno celkem 12 hlasování per rollam. Touto formou se členové Rady pracoviště vyjádřili k celkem osmi návrhům do soutěže Grantové agentury České republiky a dalších projektových návrhů (např. OSCARS, COST Action). Dále ve dvou případech proběhlo hlasování o podání žádosti v rámci programu Podpory perspektivních lidských zdrojů (PPLZ) Akademie věd ČR (J. Tamaškovič, P. Dragonidesová). Hlasování per rollam proběhlo také ve věci schválení návrhu znění výroční zprávy za rok 2023. Členové Rady pracoviště se dále vyjádřili např. k návrhu memoranda o porozumění mezi Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i., a Archeologickým muzeem v Oděse, návrhu memoranda o Rámcové spolupráci mezi Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i., a Filozofickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci, návrhu Smlouvy o společném zadávání veřejných zakázek pracovišť Akademie věd v případě administrativního

systému Magion či návrhu Smlouvy o udělení licence k využití dat z webu LovecPokladu.cz mezi společnostmi Detektory Mlejnský s. r. o. a Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i., a Archeologickým ústavem AV ČR, Praha, v. v. i.

DOZORČÍ RADA

Dozorčí rada Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., (dále „Rada“) svoji činnost v osmnáctém roce od svého ustanovení vykonávala v souladu s příslušnými právními a provozními normativy (zvl. § 19 zákona č. 341/2005 Sb. o veřejných výzkumných institucích v platném znění a článků č. 1–5 a 16–20 Přílohy Stanov Akademie věd České republiky).

V roce 2024 jednala Rada na dvou řádných zasedáních, a to dne 6. června 2024 (34. zasedání) a 5. prosince 2024 (35. zasedání). Jako zvaní hosté se v souvislosti s jednotlivými projednávanými tématy zúčastnili obou zasedání Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D., ředitel Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., (dále „ARÚB“) a vedoucí THS ARÚB, paní Lenka Katolická. V roce 2024 proběhlo jedno hlasování per rollam.

Projednávány byly jak standardní provozní záležitosti v kompetenci Rady, tak aktuality související s rozšířením materiální základny ústavu i některými jeho vědecko-edukativními projekty.

Rada zejména dle § 19 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění:

- projednala se souhlasem návrh Výroční zprávy o činnosti a hospodaření ARÚB za rok 2023, včetně textu Zprávy o činnosti Dozorčí rady ARÚB v roce 2023 (usnesení 34.4);
- projednala se souhlasem konečný stav hospodaření ARÚB za rok 2023 a stanoviska auditora k hospodaření ARÚB (usnesení 34.6, 34.5);
- projednala aktuální stav hospodaření ARÚB v roce 2024 (usnesení 34.7, 35.6);
- projednala se souhlasem návrh rozpočtu ARÚB na rok 2025 (usnesení 35.7) a výhled rozpočtu ARÚB na roky 2026–2027 (usnesení 35.8);
- určila auditorem ARÚB na rok 2024 K Auditors, s. r. o. (usnesení 34.11);
- v intencích směrnice Akademické rady AV ČR č. 6/2007 (včetně Dodatku č. 1 a Dodatku č. 2 z let 2009 a 2012) projednala hodnocení manažerských schopností ředitele Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., za rok 2023 jako podklad pro vyplacení roční odměny (usnesení 34.12);
- prodiskutovala aktuální koncepční, ekonomické, organizační a personální záležitosti ústavu, mj. angažmá pracoviště v grantových projektech.

Další záležitosti Rada projednala v hlasování per rollam:

- návrh změn Jednacího řádu Dozorčí rady Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., a schválila jeho předložení Akademické radě AV ČR (hlasování č. 68).

II. INFORMACE O ZMĚNÁCH ZŘIZOVACÍ LISTINY

V roce 2024 nedošlo k žádným změnám.

III. HODNOCENÍ HLAVNÍ ČINNOSTI

V roce 2024 byla nadále rozšiřována vědecká činnost ústavu v intencích dlouhodobé výzkumné koncepce pracoviště, tradičně zaměřené především na prohlubování znalostí klíčových témat týkajících starších dějin širší oblasti středního Podunají, včetně Moravy a českého Slezska. Byla realizována řada důležitých terénních výzkumů a publikováno či do tisku připraveno více stěžejních výstupů (monografie, studie). V rámci výzkumů byla široce uplatňována interdisciplinární týmová kooperace aplikující pestrou škálu moderních přírodovědných metod.

V rámci **Střediska pro paleolit**

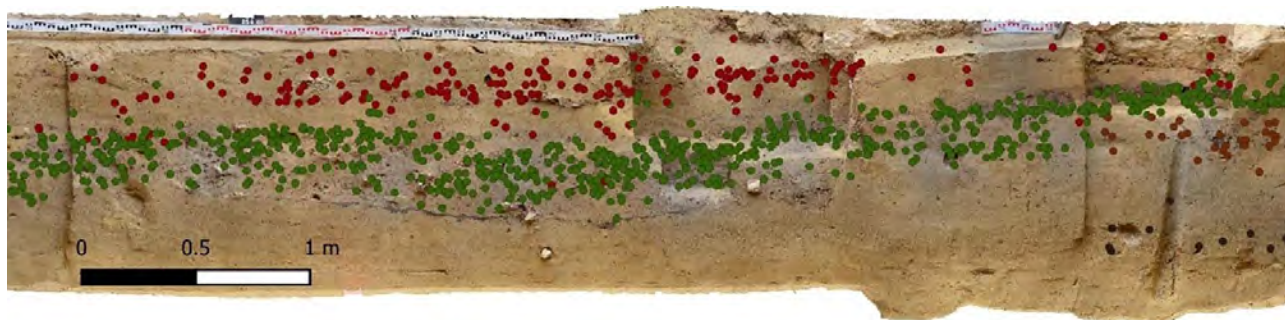
a paleoantropologii byla pozornost zaměřena zejména na problematiku spojenou s řešením jednotlivých grantových projektů. V jejich rámci se pracovníci střediska zabývali především komplexním vyhodnocováním terénních situací a materiálu získaného výzkumy na světově důležité paleolitické stanici Pavlov I., a to v rámci projektu „*Lovci na sídlišti: Rekonstrukce prostorového chování na lokalitách moravského gravettienu*“ (GA ČR, č. 20-26094S), přičemž v roce 2024 byla pozornost zaměřena na konečné zpracování výsledků projektu a přípravu patřičných publikačních výstupů.

V souvislosti s významným grantovým projektem „*ERC Consolidator project MAMBA Exploring Mammoth Bone Accumulations In Central Europe*“ (ERC č. 101045245 – MAMBA), zaměřeným na komplexní analýzu mamutích skládek na mladopaleolitických lokalitách střední Evropy (Dolní Věstonice I, Kraków-Spadzista, Langmannersdorf) s cílem zjistit proč, a jak se tyto skládky vytvářely, a jaká byla jejich

funkce z hlediska sídelních a subsistenčních strategií lovců a sběračů, pohybujících se v oblasti mezi jižním Polskem, Moravou a Dolním Rakouskem před 35 až 25 tisíci lety, byla v roce 2024 analyzována štipaná kamenná industrie, získaná předešlými výzkumy a byly systematicky zpracovávány výsledky výzkumu pro jednotlivé nálezové zprávy a připravované publikační a konferenční výstupy. Aktivitu spojené s projektem Regionální spolupráce „*Lovci mamutů v Milovicích – zpracování nálezového fondu lokality Milovice IV pro prezentaci a popularizaci archeologického dědictví obce*“ (č. R300012302) se v roce 2024 soustředily na vyhodnocení terénních dat a analýzu nálezového materiálu, především štipané industrie získané výzkumem z roku 2021 a komplexní zpracování výsledků, včetně přípravy publikačního a konferenčního výstupu. Jak název dalšího projektu Regionální spolupráce č. R300012401 „*Ztracené, zapomenuté a odhozené. Výzkum fenoménu skládek mamutích kostí moravského gravettienu a jeho víceúrovňová prezentace*“ (č. R300012401) napovídá, byla pozornost upřena i na tento specifický fenomén paleolitické archeologie, přičemž aktivita byla zaměřena na prezentaci výzkumu mamutích skládek na Moravě. Výstupem byla výstava realizovaná v roce 2024 a také rozšíření expozice v archeoparku Pavlov, které se bude věnovat této problematice. Druhým rokem probíhaly rovněž práce na projektu Regionální spolupráce „*Rekonzervace a revize archeologických nálezů z lokality Mohelnice - Za Cukrovarem pro možnosti prezentace kulturního dědictví Olomouckého kraje*“ (č. R300012304), jenž je řešen společně s Vlastivědným muzeem v Olomouci a FF UPOL, a který je zaměřen na základní archeologicko-

Milovice IV. Celkový pohled na plochu výzkumu během terénních prací v roce 2021. Foto V. Duda.

Milovice IV. Stratigrafický řez archeologickými horizonty AH I–III na jižním okraji výkopu 2021 v kombinaci s vertikálním rozložením 3D zaměřených nálezů. Fotogrammetrický model F. Hájek, grafika D. Chlachula.

Brno-Slatina – Stránská skála III. Pohled na revizní výzkum profilu mezi sektory 4 a 7.
Foto J. Bartík.

-muzejní zpracování, heuristiku a systematizaci dostupných archeologických pramenů a dat z archeologického výzkumu polykulturní lokality Mohelnice – Za Cukrovarem pro potřeby prezentace kulturního dědictví a dalšího vědeckého studia. V roce 2024 započal projekt Regionální spolupráce „Střední Pojhlaví jako součást historické stezky spojující Českomoravskou vrchovinu s jihomoravskými úvaly“, jehož partnerskou organizací je Muzeum Vysočiny Jihlava. Projekt by měl významnou měrou přispět k vědeckému poznání dynamiky vývoje pravěkého osídlení v regionu středního Pojhlaví a zároveň zvýšit a zatraktivnit prezentační potenciál archeologických dat pro veřejnost. Pozornost byla věnována rovněž širší problematice pravěku středního Pomoraví. V roce 2024 bylo zahájeno řešení projektu Regionální spolupráce „Pravěk Uherskohradištska v absolutních a paleoenvironmentálních datech“ (č. R121060). Finanční prostředky byly soustředěny zejména na realizaci radiokarbonového datování klíčových lokalit a aplikaci dalších přírodovědných analýz.

Mimo grantové projekty se pracovníci střediska dlouhodobě zabývají celou řadou témat, mezi kterými lze zmínit především problematiku přechodu od středního k mladému paleolitu a nahrazení neandertálců anatomicky moderními lidmi. V této souvislosti bylo pokračováno s plavením sedimentů ze starší haldy vzniklé výzkumem B. Klímy deponované před jeskyní Švédův stůl, přičemž výsledky tohoto výzkumu jsou obsaženy v náleзовé zprávě shrnující základní výsledky revizního výzkumu za období 2019–2024 a budou v blízké době zahrnuty i do studie, věnující se jak metodice výzkumu, tak ojedinělému nálezu kamene opatřeného rytou výzdobou. Byl rovněž realizován drobný revizní výzkum na lokalitě Stránská skála III, kde byla zachycena poloha bohunicenu, a byl získán materiál pro další analýzy. Bádání se soustředilo na průzkum profilu, zanechaného zde při výzkumu J. Svobody v roce 1982. Byl zde zachycen zbytek ohniště prozkoumaného v roce 1982, ze kterého tehdy byly

odebrány uhlíky využité k datování lokality. V roce 2024 byl ze zbytku zmíněného ohniště získán další vzorek uhlíků na antrakologickou analýzu a na nové datování. Byl získán také zlomek zubu, který poslouží na datování AMS a ESR. V neposlední řadě byly odebrány vzorky na mikromorfologii sedimentů a pro OSL datování. Upřesněno bylo i zaměření jednotlivých odkrytých ploch v rámci lokality. Následnými analýzami je plánováno získání řady nových poznatků o chronologii, přírodním prostředí a formování lokality. V rámci projektu „COST- iNEAL“ se pracovníci střediska podíleli také na katalogu neandertálských lokalit.

Pracovníci střediska participovali také na výzkumu jedné z nejvýznamnějších středopaleolitických lokalit Čech v Bečově. Lokalita Bečov I byla zkoumána již J. Fridrichem od konce 60. let 20. století, přičemž profil IB je výjimečný počtem zachycených období od starého až po závěr mladého paleolitu, problémem ale je, že nikde není zaznamenána jeho přesná poloha. Výzkum tak musel čelit značným výzvám ohledně jeho lokalizace. Ta se nakonec zdařila, ukazuje se ale, že dokumentace ze 70. let plně neodpovídá skutečnosti. Podařilo se zachytit horizonty ze závěru starého až počátku středního paleolitu, mladého paleolitu, pozdního paleolitu a patrně i mezolitu. Podařilo se také definovat polohy v rámci lomu, kde se nacházejí artefakty a kde naopak situace dochovány nejsou, což využije do budoucna Památkový ústav pro definování strategie další ochrany lokality.

Pohled na výzkum středopaleolitických sedimentů na lokalitě Bečov I. Foto P. Šída.

Mikulčice-Klášteřísko. Pohled na průběh výzkumu. Foto J. Bartík.

Pozornost byla věnována také problematice epigravettien, v jejímž rámci je v dlouhodobé perspektivě sledována a zkoumána dnes zaplavená lokalita Plevovce, přičemž v roce 2024 se prospekční aktivity rozšířily rovněž na polohy na zbývajících březích Mohelenské údolní nádrže. Významný je především objev lokality Mohelno – Topoly, kde se podařilo identifikovat dílnu na zpracování amfibolitu, který byl v období lengyelské kultury využíván při produkci broušené kamenné industrie. Významnější terénní prospekce se zaměřily také na další lokality v prostoru Mohelna a Dukovan. Tyto prospekce výrazně rozšířily poznatky o paleolitickém osídlení mikroregionu.

Pracovníky střediska byl rovněž sledován okruh otázek jiho- a severočeského mezolitu, kde bylo studováno především osídlení převyšů v pískovcových skalních městech a skalách Českého ráje a Kokořinska. Stranou nezůstala ani problematika moravského mezolitu. V této souvislosti pokračoval výzkum mezolitického osídlení v poloze Klášteřísko v Mikulčicích, jehož cílem bylo nahradit artefakty zničené při požáru základny ARÚB. Byla získána kolekce staršího mezolitu, což je zajímavé v porovnání s původní kolekcí, která patřila spíše mladšímu mezolitu.

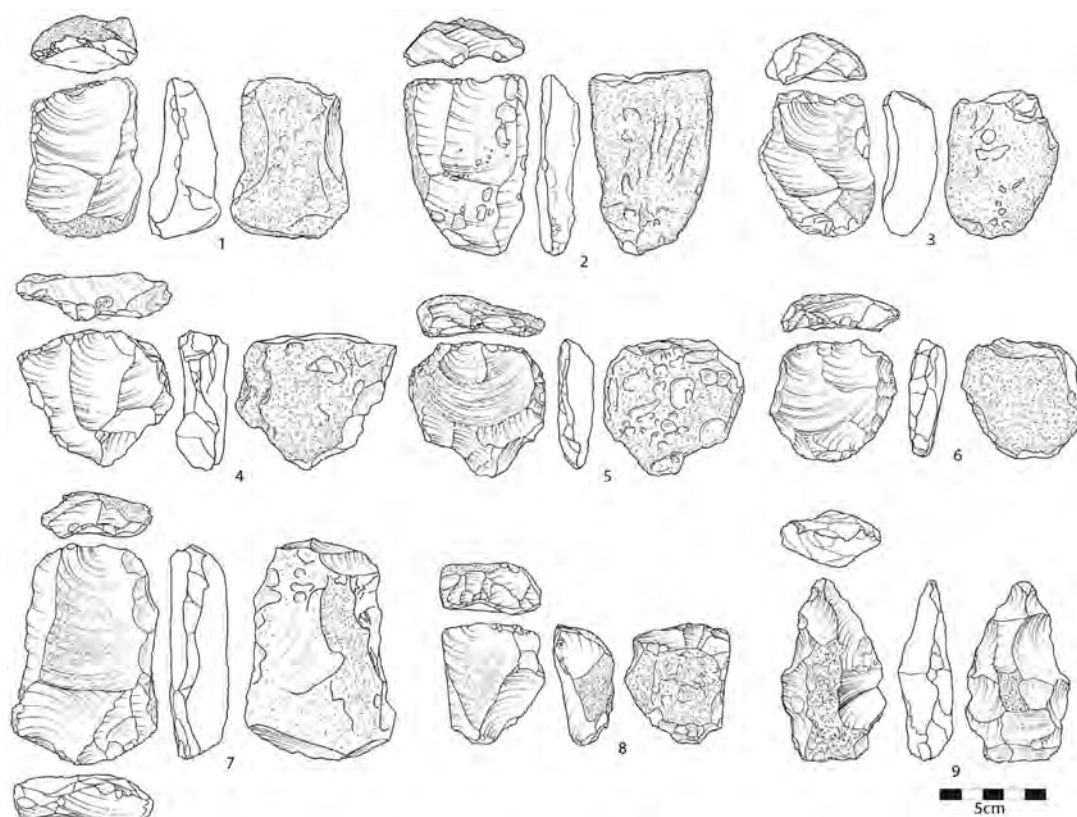
Dlouhodobý výzkum pracovníků střediska pokračoval i v otázce pravěké exploatace surovin, problematice dílenských areálů a jejich významu v archaických společnostech doby kamenné na Moravě. V roce 2024 pokračoval výzkum dílenských areálů kultury nálevkovitých pohárů na Stránské skále (geofyzika, sběry a terénní výzkum v poloze SS III). Pokračovaly i prospekce v Dukovanech, kde byly zkoumány dílny zpracovávající křemičité zvětraliny hadců typu plazma a laboratorní zpracovávání materiálu z dílenských areálů zaměřených na zpracování metabazitu typu Želešice. Nově byly zahájeny prospekce na západní Moravě, kde byl zkoumán nový zdroj porfyrického mikrodioritu a přilehlé dílenské areály. V hlubokém údolí řeky Jihlavy se podařila objevit také dílna na zpracování amfibolitu datovaná předběžně do MMK.

Výzkum neolitu v rámci průzkumu neolitického osídlení ve středním Pohlaví v roce 2024 byl zaměřen na poznání koncentrace tří rondelů lengyelské kultury u Mohelna, přičemž pozornost byla upřena především na zpracování materiálu jedné z těchto socio-kulturních staveb. Ve spolupráci s E. Urbanem pokračovaly terénní průzkumy nových výšinných areálů v rámci lengyelského osídlení Ždánického lesa. Byla zahájena příprava úvodní studie k tématu. Společně se zástupci NPÚ a Lesy ČR proběhlo jednání o způsobu ochrany nově identifikovaných lokalit a o nastavení systému ohlašování lesní těžby na ohrožených místech.

K významným aktivitám pracovníků střediska v roce 2024 patřila také realizace prediktivní prospekce v místech budoucí výstavby nového jaderného zdroje v Dukovanech. Od ledna do srpna 2024 probíhaly rozsáhlé terénní prospekce v okolí jaderné elektrárny v Dukovanech, a to v místech kde bude v následujících letech zahájena výstavba nového jaderného zdroje.

Kateřinská jeskyně, odběr geoarcheologických vzorků z vrstev datovaných od neolitu po středověk. Foto K. Adameková.

Nálezy kamenných nástrojů z Wadi Baw-East 4.
Autor D. Chlachula.

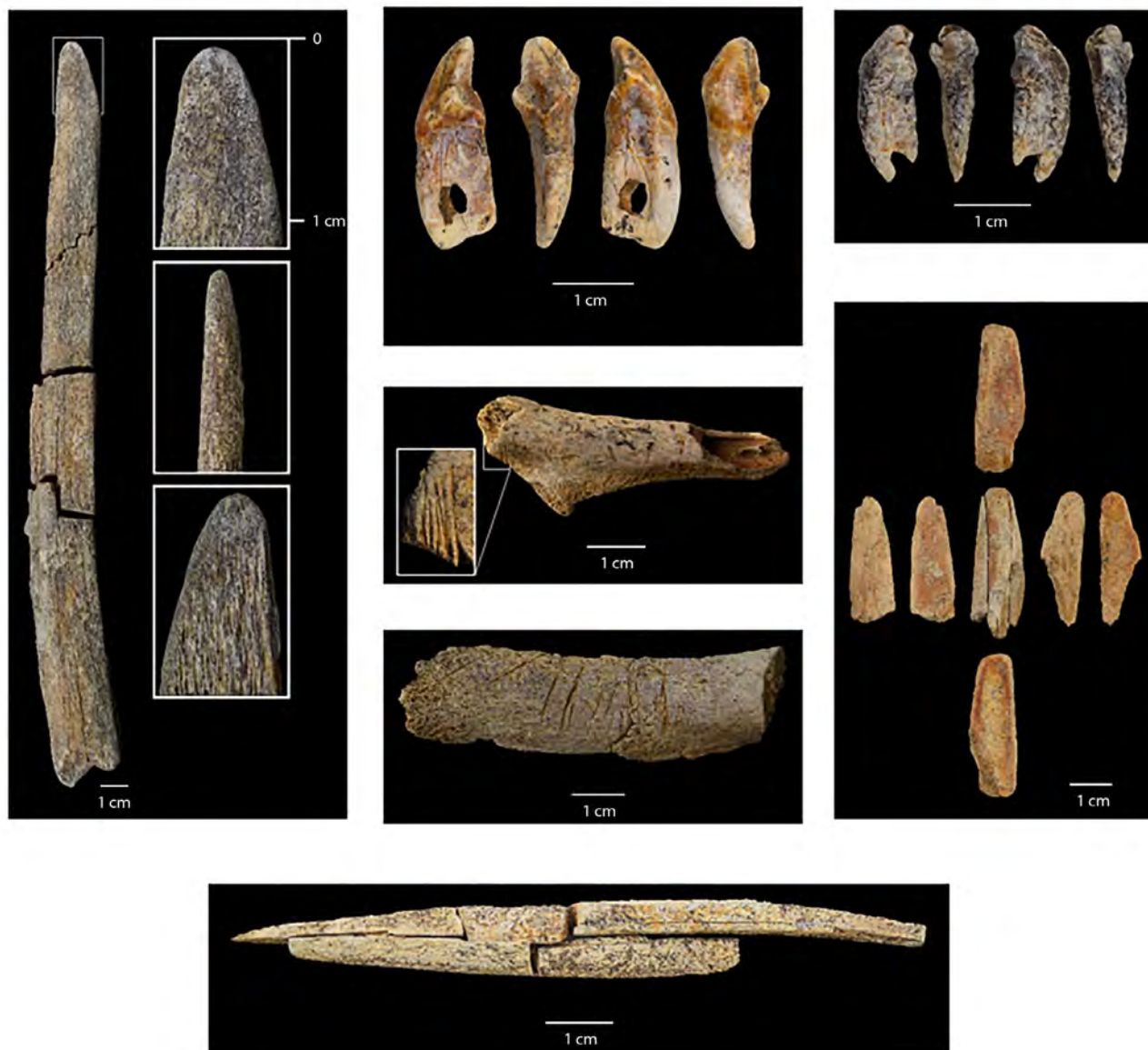

Snímek z výzkumu ve Wadi Sayy. Foto D. Chlachula.

Investorem akce byl ČEZ a EDU II. Prozkoumáno bylo více jak 220 ha krajiny s různým charakterem využití. Realizovány byly čtyři druhy prospekce: povrchové sběry a detektorový průzkum, geofyzikální prospekce, mikrosondáže a dálkový průzkum země s pomocí dronu. Výstupem se stala obsáhlá zpráva obsahující mimo jiné vymezení archeologických polygonů a polygonů záchranných archeologických výzkumů, které by měly společně s odhadem časové a finanční náročnosti naplánovat investorovi realizaci předstihového záchranného archeologického výzkumu na jednotlivých plochách stavby.

Pracovníci střediska participovali také na mezinárodním projektu „*ARDUQ (Archaeological landscape evolution and environmental dynamics of Duqm and Nejd)*“, v jehož rámci je studována populační dynamika a její závislost na změnách přírodních podmínek v Ománu během pleistocénu a holocénu. Výzkum je zaměřen na oblast Dhofaru (Nejd) a na oblast v okolí města Duqm, které následně srovnává. Zvláštní pozornost je věnována osídlení z období středního paleolitu, které zřejmě souvisí s migracemi anatomicky moderních lidí mimo Afriku. V roce 2024 se pozornost zaměřila na analýzu archeologického materiálu z předchozích let a z předchozích projektů („*Dhofar Archaeological Project*“, pod vedením J. Rose) uložených v muzeu v Nizvě (Oman Accross Ages). Další část sezóny probíhala v Duqmu – exkavace převisu ve Wadi Sayy. Mezi nejvýznamnější výsledky této sezóny patří objev pozdně paleolitické industrie ve stratigrafickém kontextu, její datování a přímé potvrzení osídlení al Huqufu v ranném holocénu. Významným počinem v této souvislosti byla publikace výsledků výzkumu v prestižním časopise *Antiquity*.

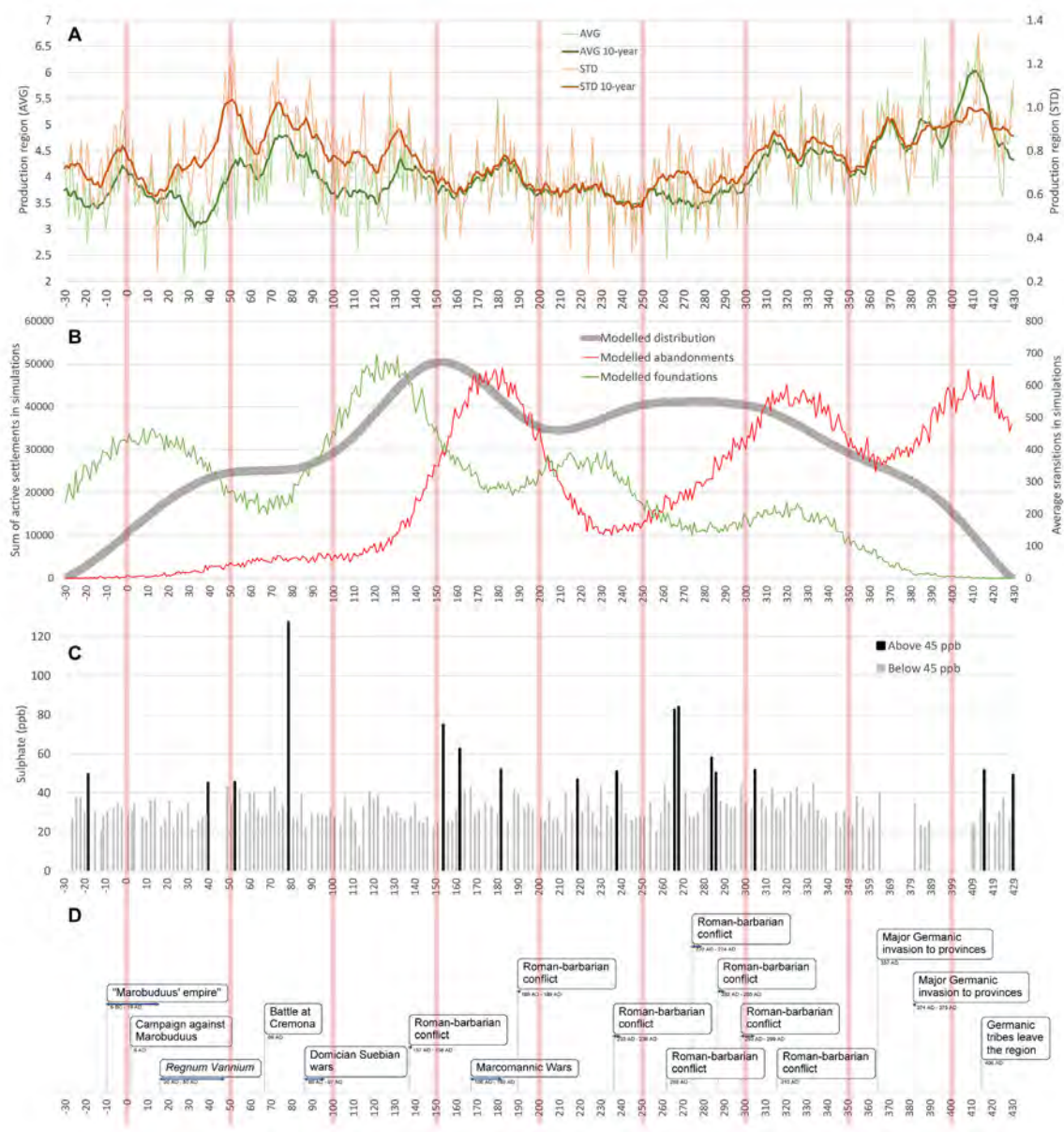
Dalším významným počinem pracovníka střediska byla i publikace studie zaměřené na vyhodnocení dlouhodobého studia ukrajinské lokality Korolevo v prestižním časopise *Nature*.

Ukázka identifikovaných předmětů z tvrdých živočišných tkání z lokality Pavlov I – plocha A. Foto S. Boriová.

Nadále byl podporován rozvoj histologické laboratoře a obecně zpracování osteologického materiálu získaného ze zkoumaných paleolitických lokalit, zejména z Pavlova a Milovic. V této souvislosti byly realizovány i experimenty spojené se studiem procesů fragmentizace osteologického materiálu.

Středisko pro výzkum doby římské a stěhování národů soustředilo svoji činnost především na analýzu, syntézu a interpretaci archeologických struktur různých aspektů vývoje germánské společnosti doby římské v širším prostoru středního Podunají. Předmět výzkumu tradičně zahrnoval široké spektrum zdrojů archeologických a jiných souvisejících informací na základě „multiproxy“ přístupu na základě velkých dat. Probíhal zejména dlouhodobý výzkum otázek spojených s římskou vojenskou přítomností na území naddunajského barbarika především v době markomanských válek. Tyto otázky jsou v dlouhodobé perspektivě řešeny jak na základě metod tradiční analýzy archeologických pramenů, tak zejména v doposud inovativní oblasti aplikace GIS a digitálního modelování dynamicky komplexních systémů. Pokračovalo se rovněž s modelováním a simulací teoretických otázek a modelů prostřednictvím analýzy dynamických systémů (multiagentní systémy, síťové modelování atd.), které je uplatňováno v rámci různých vybraných aspektů hlavních řešených tematických okruhů (demografie germánských populací, formační procesy funerálních areálů, paleoepidemiologie, logistika a strategie římské vojenské okupace). V rámci realizace projektu GA ČR č. 20-11070S „Protohistorické komunity „markomanské“ sídelní zóny středního Podunají – Struktura a dynamika na základě digitálního modelování“ se jeho dílčí součástí v roce 2024 stala aplikace paleoklimatických rekonstrukcí a analýza susceptibility a resilience germánské subsistence vůči změnám v agroklimatických podmínkách, který se realizuje ve spolupráci s Ústavem výzkumu globální změny AV ČR. Analýzy prokázaly významnou souvislost změn v sídelní struktuře germánských populací „markomanské“ sídelní zóny a vývoje agroklimatických indikátorů na základě robustních izotopických analýz. V rámci tzv. klíčových časových bloků (výrazné změny v kvantitativních parametrech sídelní struktury) byly

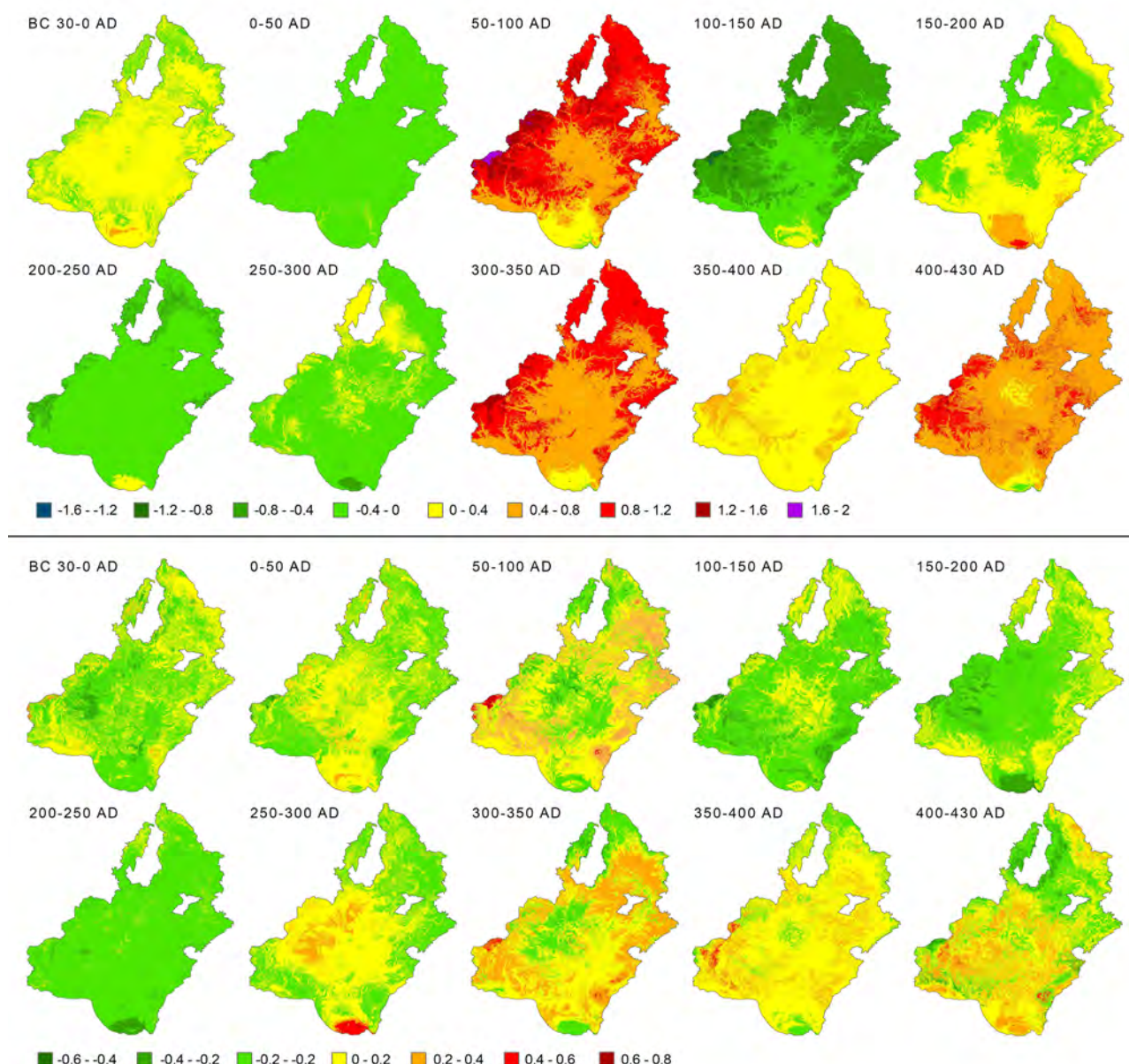

Synchronizace vývoje agroklimatických podmínek (A), demografického vývoje (B), frekvence vulkanické aktivity (C) a evidovaných římsko-germánských konfrontací (D). Autor M. Vlach.

evidovány reprezentativní korelace mezi nárůstem hustoty sídelní struktury a zlepšením agroklimatických podmínek a zároveň také korelace mezi poklesem rekonstruované demografické křivky (proxy velikosti populace) a zhoršením podmínek pro realizaci primární subsistence germánských populací studovaného regionu. Nejpodstatnější evidovaný zánik germánských sídel v průběhu 2. poloviny 2. století n. l. je pak statisticky bez vazby na vývoj klimatických podmínek a tento jev potvrzuje význam a rozsah římského vojenského zásahu během markomanských válek. Sérii evidovaných zhoršení agroklimatických podmínek během mladší a pozdní doby římské pak podtrhuje vyšší frekvence evidovaných římsko-germánských interakcí na základě narativních pramenů.

Pozornost byla též věnována subsistenční strategii protohistorických komunit na středním toku řeky Dyje ve světle archeobotanických dat, stejně jako struktury a dynamice jejich vzájemných kulturních interakcí. Teoretické výzkumy se zaměřily též na problematiku sídelní struktury germánského osídlení Moravy a otázky jeho elit. Pracovníci střediska se věnovali i dalším specifickým otázkám týkajícím se protohistorických komunit „markomanské“ sídelní zóny středního Podunají s hlavním důrazem na tvorbu relační atributové a prostorové databáze archeologických terénních jevů, struktur a artefaktů. Stranou nezůstalo např. ani studium římsko-provinciální keramiky z moravského prostředí.

V rámci projektu Regionální spolupráce č. R3000121020 „Občanská věda v archeologii – udržitelnost a odborné uplatnění výsledků“ bylo v roce 2024 evidováno a intenzivně zpracovávalo množství dat získaných v podobě movitých kovových archeologických nálezů

Vývoj změny (rozdílu) průměrné hodnoty (nahore) a směrodatná chyba vývoje agroklimatických rekonstrukcí mezi časovými bloky časové diferenciace archeologických dat. Autor M. Vlach.

pocházejících z prospekčních aktivit pověřených spolupracovníků využívajících detekční techniku k vyhledávání kovových artefaktů, přičemž pokračovala též široká škála aktivit věnovaných tvorbě a edukaci občansko-vědního prostředí, evidenci dobrovolných spolupracovníků, samotných nálezů i administrativní činnosti spojené s provozem „Portálu amatérských spolupracovníků“ (PAS AMČR). Problematice občanské vědy a jejího dopadu na stav vědeckých informací o protohistorickém vývoji byla též v rámci projektu věnována řada odborných přednášek v několika institucích po celé jižní Moravě.

V popředí zájmu střediska zůstalo také nadále téma langobardského osídlení na Moravě, a to zejména ve spojitosti s grantovým projektem „Langobardská populace na Moravě. Interdisciplinární výzkum nekropolí doby stěhování národů“ (GA ČR, č. 21-31765M), jehož hlavním cílem je přinést nové zásadní poznatky o populaci a kulturně-historickém vývoji 6. století na Moravě na základě komplexního vyhodnocení relevantních nekropolí při maximálním zapojení přírodovědných disciplín. V roce 2024 byla hlavní pozornost upřena na kompletaci dat, tzn. terénní výzkum, revizi dostupnosti a stavu nálezů a dokumentace z předchozích výzkumů, tvorbu databáze, realizaci širokého spektra analýz (izotopové analýzy, antropologický rozbor, paleopatologie, analýzy kovů a textilu). V roce 2024 hráli zásadní roli také poměrně rozsáhlý terénní výzkum na lokalitě Mušov-Roviny. Nekropole, ležící na katastru zaniklé obce Mušov, v poloze Roviny, byla zkoumána v rámci badatelského archeologického výzkumu v sezónách let 2009–2013, a dále 2022 a 2023. Do roku 2024 tak bylo prozkoumáno 167 hrobových jam, datovaných do 1. poloviny 6. století n. l., tedy období, které na Moravě reprezentují především pohřebiště tzv. labskogermánského charakteru. V roce 2024 byl zjištěn záměr společnosti Moravské naftové doly, rozšířit na lokalitě

Mušov-Roviny. Pracovní záběr na terénní výzkum v roce 2024. Foto I. Liptáček.

fotovoltaickou elektrárnu. Díky dohodě mezi MND a ARÚB byly realizovány rozsáhlé terénní archeologické práce, které se týkaly části nekropole, jež by zůstala do budoucna zakryta solárními panely. V roce 2024 bylo na pohřebišti prozkoumáno dalších 75 hrobů a dosavadní počet prozkoumaných hrobů tak nyní činí 242 z celkového odhadovaného počtu cca 350 hrobů v rámci celého areálu, čímž se Mušov-Roviny nyní řadí k jednoznačně největším nekropolím té doby v rámci území ležícího severně od středního Podunají. Nejstarší doklady osídlení lokality lze datovat do starší doby bronzové, nacházelo se zde sídliště náležející únětické kultuře, v roce 2024 bylo prozkoumáno až 80 objektů, počítáno včetně kúlových jam nadzemních staveb. V základech dvou těchto obydlí byly uloženy kosterní pozůstatky lidských obětí. Starší dobu římskou zastupuje pohřebiště, které bylo do značné míry porušeno antropogenní činností, jednak už v době stěhování národů, ale zejména pak v důsledku zemědělských prací v moderní době. Pokud jde o dobu stěhování národů, největší přínos spočívá v komplexním odkryvu části nekropole, kterou nebylo možné sledovat nedestruktivní archeologickou prospekci. Výzkum přinesl nové informace ohledně rozsahu, sociální stratifikace nekropole a konstrukce hrobových jam na pohřebišti. Odrty byly hroby elit, vyznačující se extrémními rozměry a dřevěnou konstrukcí hrobové jámy (výdřeva, kúlové jámy v rozích, rakve) a odpovídající exkluzivní výbavou. Mužské bojovnické hroby obsahovaly zbraně, nejčastěji kopí, ale také soupravy hrotů šípů nebo sekery. Často byly doprovázeny hroby zvířat (zejména koní a psů). Ženské hroby reprezentují především honosné (klešovitě, esovitě, paprscitě) spony z drahých kovů vykládané almandiny, soupravy korálků (i několik desítek v rámci jednoho hrobu), kovové součásti oděvů a další šperky (jehlice do vlasů, náramky, závěsky). Jistý posun v metodice terénní dokumentace oproti předchozím sezónám byl učiněn v rámci velmi pečlivé fotogrammetrie, která umožní v rámci následné postprodukce i 3D zobrazení archeologických situací a vybraných nálezů. Zásadní přínos lze spatřovat ve vyzvednutém kosterním materiálu, který umožní v budoucnu realizovat celé spektrum analýz. Kosterní materiál je nyní podrobován analýzám paleopatologii v laboratoři Anatomického ústavu MUNI. Výsledky terénního výzkumu langobardského pohřebiště na Mušově budou stěžejní pro vyhodnocení a publikační výstupy výše uvedeného grantového projektu.

Pokračovalo též archeogenetické, bioarcheologické a kulturně antropologické vyhodnocení pohřebišť stěhování národů v rámci rozsáhlého mezinárodního projektu „*HistoGenes: Integrating genetic, archaeological and historical perspectives on Eastern Central Europe*“ (poskytovatel: European Research Council under European Union's Horizon 2020 research and innovation programme, reg. č. 856453, délka trvání: 2020–2026). V roce 2024 proběhlo také mezinárodní výroční setkání projektu, spoluorganizované Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i., Oddělením archeologie a muzeologie Masarykovy univerzity a Institute for Advanced Study, Princeton. V rámci projektu č. 510023 „*Tváří v tvář starověkým Germánům střední Evropy*“, uskutečněného v rámci programu Strategie AV21 – Anatomie evropské společnosti (výzkumné téma Evropa, kořeny integrace, utváření lokálních, národních a evropských identit), byly představeny nové možnosti antropologické rekonstrukce vybraných kosterních nálezů z období stěhování národů na Moravě, a také široce, mezioborově a diachronicky diskutována témata archeologických projevů protohistorických společenských elit. Rozvíjely se rovněž aktivity spojené s řešením projektu „*Všechny cesty vedou z Říma? Mušov jako cílová destinace*

římské vojenské expanze na naše území a klíčový uzel suchozemských a říčních cest doby římské (reflexe výsledků vědeckých výzkumů a jejich diseminace návštěvníkům regionu)", v rámci programu Regionální spolupráce AV ČR, jehož partnerem je Jihomoravský kraj. Ve spojitosti s grantovým projektem „Warfare as a catalyst of innovation. The evolution of Roman armour during the Middle Roman period through the lens of the Marcomannic Wars“ (GA ČR č. 24-11397S) proběhla v roce 2024 celá řada XRF analýz římských zbrojí v různých zahraničních sbírkotvorných institucích. Předběžné výsledky jsou již velmi slibné a poskytují nám nový vhled do logistiky římské armády. V rámci dané aktivity v roce 2024 byla ve spolupráci s LVR-Amt für Bodendenkmalpflege im Rheinland a LVR-Landes Museum Bonn zaměřena pozornost také na výzkum a interpretaci římského depotu z Bonnu. Výsledkem bylo zveřejnění studie v časopise *Antiquity* a budoucí vystavení nálezu ve stálé expozici Landesmuseum v Bonnu. Při řešení problematiky technologie výroby římských zbrojí byla mimo jiné objevena i dosud nepopsaná technika zdobení kovů, která spočívá v částečném pocínování. Abychom lépe porozuměli této technice, bylo provedeno množství mikro-XRF měření ve spolupráci s firmou Bruker Nano GmbH v Berlíně, následované řadou experimentů v rámci laboratoří ARÚB. Nové poznatky umožnily zahájit spolupráci s Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze.

Pracovníci **Střediska pro slovanskou a středověkou archeologii** nadále zaměřovali svou hlavní pozornost na problematiku raně středověkých mocenských center, otázek kontinuity/diskontinuity středoevropských politických útvarů v období 9.–11. století a na studium sociálně-ekonomické struktury velkomoravské společnosti. V centru pozornosti stály nadále Mikulčice, a to zejména otázky identity a životního stylu zdejších elit ve světle archeologického a bioarcheologického výzkumu. V oblasti středověké archeologie byla nadále sledována vybraná speciální témata jako např. počátky měst, exploatace drahých kovů, dynamika vývoje panských sídel a jejich hmotné kultury či odraz vojenství v hmotné kultuře a obecně problematika archeologie konfliktních areálů. Pozornost byla věnována také problematice osídlení na středním toku řeky Moravy v raném středověku, přičemž byla provedena zejména podrobná analýza a syntéza struktury osídlení a sídelních vztahů na základě dat získaných výzkumy v předešlých obdobích. Nadále probíhal výzkum socioekonomických interakcí a společenské organizace na Velké Moravě, kde pomocí prostorových analýz distribuce zboží a komodit byly hledány interpretační modely uspořádání organizačních vztahů a ekonomických principů na území tohoto mocenského útvaru. Pozornost byla soustředěna převážně na testování ekonomického modelu, který byl již dříve publikován v monografii *Fragmenty Velké Moravy*, přičemž do výzkumu byly více inkorporovány archeometrické metody, pročež byla navázána bližší spolupráce s ÚGV PrF MU a s Technickým muzeem v Brně. Tato problematika byla částečně řešena i díky projektu Strategie AV 21, program Nová anatomie Evropy) – „Role produkčně-distribučních sítí v integraci raně středověké Moravy“, který se soustředí primárně na provenienční studium artefaktů raně středověké řemeslné produkce (zejména železných a kamenných výrobků) s cílem identifikovat jejich zdrojové lokality a lépe je zviditelnit odbornému i neodbornému publiku. V této souvislosti proběhl v roce 2024 povrchový průzkum několika potenciálních lokalit v oblasti Moravského krasu, přičemž byla na katastru Křtin objevena dosud neznámá železářská lokalita pravděpodobně mladohradištního stáří.

Paralelně bylo v dlouhodobé perspektivě řešeno rovněž téma monetizace a vzniku peněz v širším chronologickém i geografickém kontextu. Stranou nezůstal ani výzkum socioekonomických aspektů pohřebního ritu, přičemž pozornost se v roce 2024 v rámci projektu Strategie AV21 č. 510026 „Historická krajina středního Pomoravia“ soustředila zejména na problematiku případné interakce germánské a slovanské populace v oblasti středního Pomoraví, přičemž bylo v této spojitosti bádání zacíleno jak na analýzu vztahů populací sídlících ve vytčeném prostoru v raném středověku, především na fenomén podoby a intenzity slovansko-germánských

Zlaté gombíky s filigránem a granulací z hrobu 440 ze hřbitova u kostela 3 a příklad jejich napodobeniny z méně elitního pohřebiště v Mikulčicích-Panské, hrob 76. Foto M. Bárta.

Gombíky z mělčích hrobů
v superpozici v kostele 3
v Mikulčicích – gombíky
pravděpodobně představují
pozdější vývojový horizont.
Foto M. Bárta, J. Foltýn.

vztahů, modelování kauzálních sítí (SEM) jako nástroje pro tvorbu obrazu socioekonomických interakcí, výzkum a ochranu kulturní krajiny prvního tisíciletí našeho letopočtu ve středním Pomoraví, tak na aplikování analýz izotopů C, N při výzkumu žárového pohřebního ritu (komparace germánské a slovanské populace). Mimo to byla pozornost zaměřena také na funkci a hierarchii velkomoravských sídlišť či aplikování geochemických a mikromorfologických analýz při výzkumu geneze uloženin ve složitých stratigrafiích v opevněných částech mikulčické aglomerace. Ve spojitosti s výše uvedeným projektem proběhla v roce 2024 také celá řada systematických nedestruktivních výzkumů v zájmové oblasti, především na katastrech obcí Kopčany, Gbely, Holíč, Unín a Skalica, spočívající v analytických povrchových sběrech v okolí vybraných bodů. Byl realizován rovněž geoarcheologický výzkum v prostoru dolního a středního Pomoraví, který sestával ze sběru vzorků a tvorby tzv. Sr. Baseline – místního izotopového signálu, sloužícího k analýze mobility historických populací. Pozornost byla věnována rovněž zemědělským aktivitám slovanských komunit v prostoru středovýchodní Evropy a stranou zájmu nezůstala i specifická problematika archeologie vodních toků.

V roce 2024 byl tematický okruh týkající se výzkumu sociální struktury Velké Moravy v kontextu raně středověké Evropy identifikovatelné na základě interdisciplinárního výzkumu pohřebišť nadále výrazně směřován spoluprací v rámci mezinárodního projektu ERC „HistoGenes“, jehož náplní je poznání historie populací východu střední Evropy v období let 400–900 n. l. prostřednictvím mezioborové spolupráce archeogenetiky, archeologie, historie a antropologie; v jeho rámci má být analyzováno 6000 hrobů nalezených

Mapa archeologických lokalit s nálezů divoké révy (*Vitis sylvestris* s.s.), z nichž byly zkoumány hroznové peckičky. Autor M. Látková.

na území řady regionů, včetně vybraných hrobových celků z Mikulčic. Na základě získání prvních genetických dat o jedincích pohřbených u 3. a 6. kostela a u paláce již bylo možné identifikovat několik příbuzenských skupin a pokusit se pilotně rekonstruovat pohřební rodové strategie.

Cílem projektu Strategie AV21 č. 510027 „*Předrománská architektura Velké Moravy: prameny, analýzy, souvislosti*“ je pak postupné interdisciplinární zpracování mikulčických zděných staveb zkoumaných v letech 1954–1964 a 2008–2013 z hlediska použitých stavebních materiálů a technologií.

Důležitou součástí výzkumné orientace střediska bylo též interdisciplinární a komplexní studium hmotné kultury raného a vrcholného středověku. Byly řešeny zejména otázky chronologie, provenience a výrobní technologie velkomoravského šperku, a to ve spojitosti s řešením projektu Strategie AV21 – „*Navazující výzkum raně středověkého šperku – experimentální ověření funkce gombiků*“. Zde se podařilo navázat spolupráci se skupinou reenactorů, s jejichž pomocí byly ověřovány funkční stopy na velkomoravských gombicích a podařilo se tak definovat některé způsoby původní manipulace a aplikace gombiků na oděv. V rámci projektu Strategie AV21 č. 510029 „*Pokročilé zobrazování a mikroanalýza v umění a archeologii*“ byly provedeny analýzy zaměřené na unikátní mikulčická nákončí. V roce 2024 byl tento tematický okruh nadále výrazně směřovaný získáním grantového projektu NAKI reg. č. DH23P03OVV020 „*Do nitra velkomoravského šperku. Interdisciplinární výzkum, analytická konzervace a dokumentace šperkařské produkce z Mikulčic a Starého Města*“, přičemž cílem projektu je komplexní interdisciplinární výzkum a souběžně probíhající analyticko-konzervátorský průzkum elitních artefaktů z velkomoravských lokalit Mikulčice a Staré Město – Uherské Hradiště, včetně komparace archeologické, kulturně-historické a technologické otázky luxusní šperkařské produkce.

V roce 2024 byl dlouhodobý vědecký zájem pracovníků střediska věnován rovněž periferním oblastem Velké Moravy v období 9. a 10. století a jejich následnému vývoji ve století 11. a 12. V současnosti je tak především z archeologického (ale i historického a numismatického) pohledu podrobně sledováno postavení regionu tzv. českého Slezska v průběhu konstituování raně středověkých evropských monarchií – české a polské – a podílu cizích elit na tomto procesu. Průběžně je pozornost věnována i vybraným kategoriím raně středověkých památek hmotné kultury (zejm. zbraně, výstroj koně a jezdce, artefakty sakrálního charakteru, specifické keramické tvary) ve středoevropském kontextu. V přítomnosti je také zpracovávána tematika mincovnictví na Moravě v 10. a na počátku 11. století prizmatem nálezů mincí, archeologie a historie, se zapojením exaktních disciplín, speciální zaměření na bimetalická puncovaná závaží severského původu a skládací

Záštitný trn z pozdně středověkého tesáku z hradu Hluboký na Olomoucku. Foto P. Žákovský.

Nikolčice – Dlouhé padělký, hrob 23. Příklad pohřbu v tzv. výklenku. Foto J. Tamaškovič.

váhy. V této souvislosti byla v roce 2024 realizována řada terénních prospekci s využitím detektoru kovů, jež byly průběžně prováděny na raně středověkých lokalitách Kylešovice (okr. Opava) a Bošovice (okr. Vyškov). V Bošovicích se podařilo získat další ražby z rozrušeného depotu tzv. zlomkového stříbra z posledního decennia 10. století české/moravské, západoevropské, dánské a islámské provenience (často unikátní). Depot v tuto chvíli představuje nejjihnější uložený sklad uvedeného typu v Evropě a řadí Moravu nejspíše do tzv. dirhamové zóny.

Pozornost byla zaměřena rovněž na otázky týkající se technologie, rekonstrukce operačních řetězců řemeslné výroby a výzdobných technik s hlavním zaměřením na železářskou výrobu a produkci středověkých militárií a jejich význam pro studium sociální struktury raně i vrcholně středověké společnosti apod. V roce 2024 byl důraz zacílen na poznání železářských výrobních areálů v Moravském krase, zejména pak na poznání charakteru jejich produkce, což je klíčové pro pochopení organizace dobové ekonomiky a její proměny ve středohradištním a mladohradištním období. Stranou zájmu pracovníků střediska nezůstala ani problematika exploatace drahých kovů v českém státě a obecně v Evropě v průběhu 13.–16. století či výroba předmětů z neželezných kovů ve středověkých městech.

Důležitým tematickým okruhem je i problematika mincovnictví na Moravě v 10. a na počátku 12. století pohledem nálezů mincí v komparaci poznatků archeologie a historie, se zapojením exaktních disciplín. Daná problematika je řešena především ve spojitosti s projektem z programu NAKI III „Bořitovský poklad. Mincovnictví a dějiny Moravy počátku 12. věku v nové perspektivě“ (DH23P03OVV021). Stranou pozornosti nezůstala i dlouhodobě studovaná tematika středověké urbanizace a měšťanské architektury na příkladu moravských měst. Pozornost byla věnována i sociální a ekonomické struktuře středověkých měst. V rámci projektu Strategie AV21, program č. 23 „Město jako laboratoř změny; stavby, kulturní dědictví a prostředí pro bezpečný a hodnotný život - téma 1. – Město jako dynamický prostor, výzkumné aktivity Kutná Hora. K počátkům města a jeho kostelů“ byly zpracovány soubory dílčích kapitol do připravované monografie k počátkům Kutné Hory jako důlní a městské aglomerace (vymezení důlního okrsku, jeho urbanizace, podíl městských obcí a církevních institucí na genezi a vývoji kutnohorské důlní a sídelní aglomerace, hornické sakrální objekty, specifické projevy religiozity, internacionalita hornické society, analogie a specifika jednotlivých důlních revírů drahých kovů středověké Evropy).

Významným tematickým okruhem pracovníků střediska je dlouhodobý výzkum různých aspektů středověké hmotné kultury. V rámci projektu GA ČR č. 237863 „Vznik středověké keramiky“ byla pozornost zacílena na keramické pece a jejich vsádky z období 13. a 14. století, a to především z hlediska technologie a organizace výroby. V roce 2024 bylo úsilí nasměrováno především na tvorbu finální monografie, která by měla být v následujícím roce dokončena a publikována.

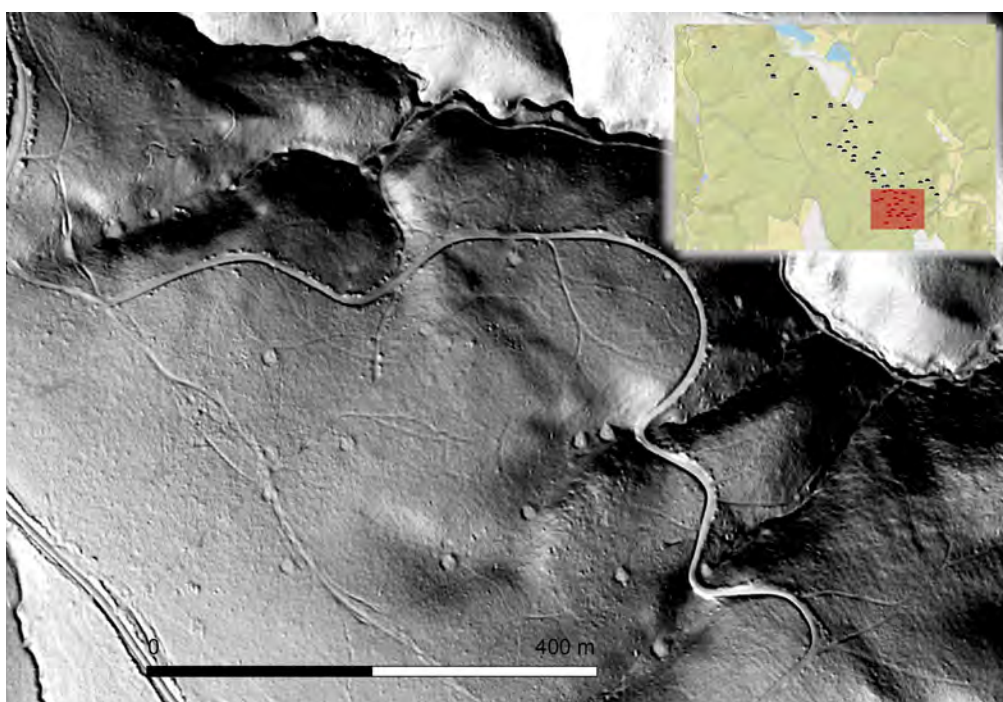
Stranou zájmu pracovníků střediska nezůstal ani v posledních desetiletích dynamicky se rozvíjející směr tzv. Conflict Archaeology. V rámci této aktivity jsou dlouhodobě sledovány jak otázky týkající se výzkumů konfliktních areálů, tak výroby, distribuce a způsobu použití militárií, proměna jejich symbolických funkcí a jejich odraz v imaginaci středověké populace. V roce 2024 byla pozornost upřena především na interdisciplinární studium bitvy u Sudoměře a byl analyzován také materiál z okolí bojiště u Loděnice na Moravskokrumlovsku. Ve spojitosti s výstavou Švédové na Přerovsku. Třicetiletá válka na Hané ve světle archeologických a historických

pramenů, která proběhla v roce 2023, byla věnována zvýšená pozornost švédskému polnímu táboru u Horní Moštěnice a nálezům z hradu Sovince a obecně pak nálezům vojenského charakteru z období tohoto dlouhodobého válečného konfliktu na Moravě. Tato problematika byla završena monografií, shrnující nálezy militarií z daného časového úseku na Moravě a v českém Slezsku. Pracovníci střediska se zabývali rovněž problematikou hmotné kultury vrcholně středověkých vrchnostenských a panských sídel. Byla analyzována kolekce nálezů z hradu Vlčince a především pak z hradu Hlubokého na Olomoucku, o kterém vznikla kolektivní monografie.

Nedílnou součástí činnosti střediska jsou i další terénní aktivity v zájmovém území širší jižní Moravy, které jsou zaměřeny jak na záchranu archeologického dědictví, tak na vlastní sledování teoretických otázek. V této souvislosti stojí za zmínku zejména realizace nevelkého výzkumu v areálu Mikulčice-Valy (plocha 119), tak provedení záchranného archeologického výzkumu polykulturní lokality na katastru Nikolčic, kde se podařila prozkoumat část neolitického sídliště, ale především pak pohřebiště rámcově datované do průběhu 9.–11. století čítajícího takřka 70 hrobů.

Největší kumulace výrobních a zásobních objektů na ploše A situovaná ve východní části výzkumu v Kozmicích na Opavsku. Foto P. Rataj.

Detail koncentrace milířišť na okraji katastru Jedovnic na digitálním modelu reliéfu. Autor T. Pavloň.

MONOGRAFIE VYDANÉ ČI SPOLUVYDANÉ NA PRACOVÍŠTI V ROCE 2024 (ČRAZENO CHRONOLOGICKY DLE ZKOUMANÝCH OBDOBÍ):

1. NEMERGUT, A., NOVÁK, M. ET AL.

SOLVING STONE AGE PUZZLES: FROM ARTEFACTS AND SITES TOWARDS ARCHAEOLOGICAL INTERPRETATIONS

The Dolní Věstonice Studies 26.

Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, 2024.

ISBN 978-80-7524-080-4, ISBN 978-80-7524-081-1 (pdf),

DOI: 10.47382/dvs_26 (372 s.).

Kolektivní monografie přináší osmnáct příspěvků z pera předních středoevropských specialistů na paleolitickou archeologii, kvartérní geologii, antropologii, paleoekologii a další příbuzné obory studující pleistocén a holocén. Jednotlivé kapitoly, prezentující informace z nových výzkumů, výsledky analýz, nebo nově publikované studie, pokrývají různé oblasti a témata související s interdisciplinárním výzkumem doby kamenné ve střední Evropě (zdroje kamenných surovin, technologie výroby artefaktů, sídelní a subsistenční strategie, chronologické vztahy, paleoekologické rekonstrukce). I když autoři využívají různé přístupy a metody, spojujícím prvkem této pestré mozaiky je snaha ukázat, jak lze různými způsoby interpretovat a vykládat široké spektrum archeologických pramenů a jak je využít pro další bádání. V tomto smyslu představují archeologické výklady a interpretace fascinující a nikdy nekončící cestu za poznáním naší minulosti.

2. ŠEBELA, L., PŘICHYSTAL, A.

SILICITE DAGGERS IN TERRITORY OF THE CZECH AND SLOVAK REPUBLICS

Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 78.

Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, 2024.

ISBN 978-80-7524-083-5, ISBN 978-80-7524-084-2 (pdf),

DOI: 10.47382/arub2024-01 (198 s.).

Práce zahrnuje dostupné nálezy silicitových dýk objevených na území České a Slovenské republiky do roku 2023. Na zmíněném území jsou známy už v průběhu pozdní doby kamenné (eneolitu), jejich výskyt vrcholí na sklonku eneolitu a ve starší době bronzové. Hlavní výrobní centra těchto dýk se ale nacházejí v severní Evropě, ve Skandinávii. Do střední Evropy se dostaly převážně obchodem. S ohledem na stávající fond bylo vytvořeno pro území České republiky jejich nové typologické členění (typ I až XIII), které využívá i výsledků determinace použité suroviny, což umožňuje konkretizovat jejich vazby jak k sousedním oblastem, tak i ke kulturám domácího eneolitu.

3. DROBERJAR, E.

TŘEBUSICE. EIN BRANDGRÄBERFELD AUS DER RÖMISCHEN KAISERZEIT IN MITTELBÖHMEN. TEIL II. ANALYSEN UND INTERPRETATIONEN

Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 81.
 Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, 2024.
 ISBN 978-80-7524-089-7, ISBN 978-80-7524-090-3 (pdf),
 DOI: 10.47382/arub2024-04 (361 s.).

Monografie je komplexní analýzou a zároveň pokusem o interpretaci největšího pohřebiště polabských Germánů (Svébů) v Evropě. Navazuje na první díl, v němž byly prezentovány archeologické prameny. Unikátní soubor dat umožnil poprvé ve výzkumu doby římské vytvořit detailní prostor pro podrobné typologicko-chronologické koncepce, v nichž bylo často nutné vypracovat nová typologická schémata některých artefaktů. Kniha představuje významný posun v procesu zkoumání sociální struktury Germánů z hlediska výbavy hrobových celků a prostorových vztahů. Nové poznatky byly učiněny také k problematice pohřebního ritu a zejména k významu kultovních objektů na nekropoli. Bádání významně obohatily rovněž tři speciální příspěvky – o antropologii (J. Chochol), antickém skle (H. Sedláčková a D. Rohanová) a prvkovém složení germánských a římských kovových artefaktů (J. Frána a M. Fikrle). Publikace se stane nepostradatelnou příručkou pro studium hmotné kultury Germánů ve starší době římské a pro archeologii středoevropského barbarika.

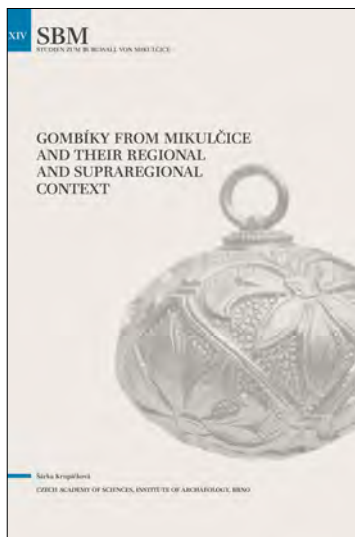
4. VLACH, M.

GERMANIC COMMUNITIES OF THE 'MARCOMANNIC' SETTLEMENT ZONE: STRUCTURE AND DYNAMICS

Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 82.
 Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, 2024.
 ISBN 978-80-7524-091-0, ISBN 978-80-7524-092-7 (pdf),
 DOI: 10.47382/arub2024-05 (221 s.).

Germánské společnosti středního Podunají v době římské jsou již dlouho předmětem archeologického výzkumu. Dostupné údaje jsou rozsáhlé, různorodé a rozptýlené v různých publikovaných pramenech. Předkládaná publikace se zaměřuje na komplexní a dosud nevidanou heuristiku archeologických dat v rámci „markomanské“ sídelní zóny (Morava, Dolní Rakousko a slovenské Záhoří). Hĺoubka a rozsah shromážděných dat umožňují kvantitativní zkoumání klíčových oblastí aktivit (sídlíště a pohřebiště), specifických kontextů a jednotlivých artefaktů pro posouzení různých aspektů potenciálních vývojových trajektorií germánských společností v regionu. Kniha pomocí kvantitativní metodologie představuje analýzu prostorové distribuce (zejména importy římského původu), sociálně antropologickou perspektivu, demografické podmínky v regionu a poskytuje nový pohled na společenské struktury a interakce germánských komunit v „markomanské“ sídelní zóně.

5. KRUPÍČKOVÁ, Š.

GOMBÍKY FROM MIKULČICE AND THEIR REGIONAL AND SUPRAREGIONAL CONTEXT

Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 80.
Studien zum Burgwall von Mikulčice XIV.
Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, 2024.
ISBN 978-80-7524-085-9, ISBN 978-80-7524-086-6 (pdf),
DOI: 10.47382/arub2024-02 (256 s.).

Publikace zpracovává formou katalogu a vědeckého vyhodnocení gombíky – zpravidla plechové duté kulovité oděvní součásti nacházené na centrálních velkomoravských pohřebištích, které bývají spojovány s elitním prostředím regionu Velké Moravy (9. století). Práce je založena na analýze gombíků s využitím teoretického modelování a komparace dat z více vědních oborů. Pro analýzu byla využita technická a technologická data vázaná na gombíky, porovnána s věkem a pohlavím jedinců s nimi pohřbených a tyto údaje byly zasazeny do prostorového rámce velkomoravského regionu. Sledovány byly ale rovněž ideově blízké artefakty v prostoru Evropy až střední Asie. Zásadním výsledkem práce je navržení mechanismu proměny účelu gombíků v někdejší živé kultuře, která může být v mnohém vypovídající i pro dynamiku celé velkomoravské společnosti. Důležitým aspektem práce je rovněž ověření možnosti teoretického modelování a způsobu komparace dat z více vědních oborů pro výzkum raně středověkých funerálních pramenů.

6. ŽÁKOVSKÝ, P. ET AL.

HRAD HLUBOKÝ NA OLMOUCKU. PROMĚNY PANSKÉHO SÍDLA OD BISKUPSKÉ REZIDENCE PO OPĚRNÝ BOD HUSITŮ

Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 79.
Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, 2024.
ISBN 978-80-7524-087-3, ISBN 978-80-7524-088-0 (pdf),
DOI: 10.47382/arub2024-03 (188 s.).

Hrad Hluboký u Hrubé Vody na Olomoucku, založený před polovinou 14. století biskupem Janem Volkem, nemanželským synem Václava II., se brzy stal zeměpanským majetkem. Na počátku 15. století jej ovládli husitští hejtmani Petr Holý a Dobeslav Puchala, kteří jej přeměnili v oporu husitské strany na Moravě. Posádka hradu se v letech 1425–1426 podílela na bloádě Olomouce, což vedlo v roce 1426 k jeho obležení a dobytí zemskou hotovostí pod vedením Haška z Valdštejna. Hrad pak již nebyl obnoven a existoval tedy pouze asi 80 let. Díky své krátké historii představuje ideální lokalitu pro studium hmotné kultury středověké Moravy i širšího středoevropského prostoru. Dosavadní archeologické nálezy pomáhají zpřesnit chronologii středověké keramiky a kovové artefakty přinášejí cenné informace o závěrečné etapě života hradu. Zejména kolekce militárií, odpovídající dramatickým okolnostem zániku hradu, přináší významné údaje o výzbroji a výstroji bojovníků v období husitské revoluce.

7. ŽÁKOVSKÝ, P., SCHENK, Z.

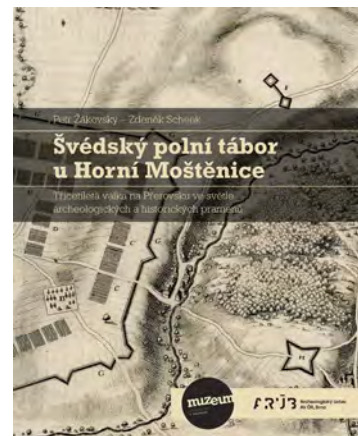
ŠVÉDSKÝ POLNÍ TÁBOR U HORNÍ MOŠTĚNICE. TŘICETILETÁ VÁLKA NA PŘEROVSKU VE SVĚTLE ARCHEOLOGICKÝCH A HISTORICKÝCH NÁLEZŮ

Přerov – Brno: Muzeum Komenského v Přerově, p. o. – Archeologický ústav AV ČR, Brno, 2023.

ISBN 978-80-87190-81-4, 978-80-7524-061-3,

DOI 10.47382/prerov_arub2023 (110 s.).

Jedním z hlavních cílů publikace je přiblížit odborné i laické veřejnosti události spojené s třicetiletou válkou, kdy na území Moravy probíhaly v jednotlivých regionech v průběhu vleklého konfliktu vojenské operace s různou intenzitou, a to především z archeologického hlediska. Ničivé důsledky válečných událostí postihly řadu měst, vesnic i šlechtických sídel. Mnohá místa byla opakovaně obléhána a drancována. Důkazy o jednom z nejdelších konfliktů v novodobých dějinách se dodnes dochovaly v podobě movitých i nemovitých archeologických památek na území celé Moravy a českého Slezska. Vedle zkoumání bojišť, kterému je zejména v českém prostředí v posledních desetiletích věnována zvýšená pozornost, se archeologie konfliktů zaměřuje také na zkoumání novověkých vojenských táborů – areálů, které poskytovaly zázemí pro lokalizaci jednotlivých druhů ozbrojených sil, jejich výzbroje a výstroje pro určitou dobu. Kniha je rozdělena do několika částí. V první z nich je čtenář vedle stručné sumarizace nejdůležitějších událostí třicetileté války se zřetelem na území Moravy a přerovského regionu seznámen s popisem vojenského polního tábora švédského vojska z roku 1643 u Horní Moštěnice. Stěžejní součástí publikace je základní představení různých kategorií zbraní a zbroje, které byly využívány jednotlivými druhy vojska za třicetileté války. Prezentovaná militaria pocházejí převážně z archeologických nálezů z různých lokalit na území Moravy a českého Slezska, přičemž jejich prezentace umožní všem zájemcům o danou problematiku vůbec poprvé se blíže seznámit s archeologizovaným materiálem, který v takovém rozsahu nebyl dosud odborné i laické veřejnosti představen. Většina artefaktů je zde publikována vůbec poprvé.

8. LIESKOVSKÝ, T. ET AL.

POČÍTAČOVÁ PODPORA V ARCHEOLÓGI 23/2024. ZBORNÍK ABSTRAKTŮ

Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, 2024.

ISBN 978-80-7524-082-8 (31 s.).

Sborník abstraktů z konference na dané téma, která proběhla ve slovenských Kočovcích ve dnech 28. 5. – 30. 5. 2024.

VÝBĚR PUBLIKAČNÍCH VÝSTUPŮ VĚDECKÉ ČINNOSTI – MONOGRAFIE VYDANÉ MIMO PRACOVISTĚ A ODBORNÉ STUDIE (ŘÁZENO CHRONOLOGICKY DLE ZKOUMANÝCH OBDOBÍ):

1. GARBA, R., USYK, V., YLÄ-MELLA, L., KAMENÍK, J., STÜBNER, K., LACHNER, J., RUGEL, G., VESELOVSKÝ, F., GERASIMENKO, N., HERRIES, A. I. R., KUČERA, J., KNUDSEN, M. F., JANSEN, J. D. 2024:

EAST-TO-WEST HUMAN DISPERSAL INTO EUROPE 1.4 MILLION YEARS AGO

Nature 627, 805–810.

DOI: 10.1038/s41586-024-07151-3

Výsledky čtyřletého výzkumu, na němž spolupracovali vědci a vědkyně z pěti zemí a více než deseti výzkumných institucí z celého světa včetně Austrálie, patří k těm, které přepisují učebnice. Dosavadní výzkumy totiž datovaly první osídlení evropského kontinentu lidmi o 200 až 300 tisíc let později, a to z nálezů ve španělské Atapuerce. Osídlení v Korolevu v dnešní zakarpatské Ukrajině, nedaleko hranic Ukrajiny s Rumunskem a Maďarskem, je také zajímavé tím, že se jedná patrně o nejsevernější zatím známý výskyt druhu člověka vzpřímeného (*Homo erectus*) na světě. Lokalita Korolevo obsahuje pouze kamenné nástroje, ale díky zjištěnému stáří se předpokládá, že zde mohl pobývat právě druh *Homo erectus*. Studie mění pohled na migrační trasy „prvních Evropanů“ a doplňuje chybějící kamínek v mozaice poznání historie osidlování Evropy.

2. DEMIDENKO, YU. E., ŠKRDLA, P., RYCHTAŘÍKOVÁ, T., BARTÍK, J. 2024:

AN EMIREH POINT AT OŘECHOV IV–KABÁTY BOHUNICIAN SITE (SOUTH MORAVIA, CZECH REPUBLIC)

Přehled výzkumů 65(1), 49–55.

DOI: 10.47382/pv0651-02

Studie o hrotu typu Emireh, který byl poprvé nalezen mimo území Levanty. V souboru artefaktů získaných výzkumem lokality Ořechov IV byl identifikován výjimečný kus, který svými parametry odpovídá hrotům známým z lokalit v prostoru dnešního Izraele a Libanonu. Představuje tak další dílek do mozaiky zobrazující migraci moderních lidí z Předního východu do Evropy.

3. CHLACHULA, D., HILBERT, Y. H., GARBA, R., PARTON, A., ARNOLD, L., ALSOP, D., DUVAL, M., MEREDITH-WILLIAMS, M. 2024:

EVIDENCE OF MIDDLE PALAEOLITHIC HUMAN OCCUPATION IN SOUTH-CENTRAL OMAN

Antiquity 99, 1–8.

DOI: 10.15184/aqu.2024.198

Studie prezentuje první spolehlivě středopaleolitickou lokalitu v centrálním Ománu. Objev je významný především pro lepší pochopení migrací moderních lidí mimo Afriku. Přesto, že se v souboru podařilo identifikovat některé prvky typické pro střední paleolit jihozápadní Arábie, kde je poměrně dobře doložená interakce s východní Afrikou, zbytek souboru se od těchto oblastí poměrně liší. Spíše se pak podobá industriím východní Arábie, která mohla být během posledního interglaciálu ekologicky i populačně oddělená od hlavních migračních tras.

4. PRYOR, A. J. E., NESNÍDALOVÁ, T., ŠÍDA, P., LENGUEL, G., STANDISH, C. D., MILTON, J. A., COOPER, M. J., HAMBACH, B., CROWLEY, J., WILCZYŃSKI, J. 2024:

REINDEER PREY MOBILITY AND SEASONAL HUNTING STRATEGIES IN THE LATE GRAVETTIAN MAMMOTH STEPPE

Archaeological and Anthropological Sciences 16:123.

DOI: 10.1007/s12520-024-02019-z

Sobi jsou součástí fauny, která dominovala střední Evropě během posledního glaciálu. Jejich význam pro pozdně gravettienské lovce jako kořisti a zdroje surovin (kůže, kosti, paroží) je dobře doložen, avšak kontext pozdně gravettienského lovu sobů je méně známý. Tento

článek představuje výzkum interakcí mezi člověkem a sobem jako predátorem a kořistí na pozdně gravettienské lokalitě Lubná VI v České republice. Rekonstruujeme sezónní mobilitu (na základě izotopů $^{87}\text{Sr}/^{86}\text{Sr}$, $\delta^{18}\text{O}$), stravu ($\delta^{13}\text{C}$, $\delta^{15}\text{N}$) a období smrti (zubní cement) až devíti ulovených jedinců, abychom získali informace o strategických rozhodnutích pozdně gravettienských lovců. Výsledky ukazují, že většina lovených sobů žila celoročně v podhůří vrchoviny poblíž místa, kde se nachází Lubná, v nadmořské výšce mezi ~ 200–450 m n. m., zatímco menší počet vykazoval známky sezónní migrace mezi touto oblastí a otevřenými rovinami koridoru řeky Labe (česká křídová pánev). Zdá se, že lovci navštěvovali Lubnou v rámci organizované strategie obživy a záměrně se zaměřovali na soby v pozdním podzimu, kdy zásoby tuku a kvalita kůže a paroží byly nejlepší. Lovci využívali jistoty nalezení kořisti právě v této oblasti. Význam výzkumu leží v poznání subsistenčních strategií okrajových oblastí mimo tehdejší populační centra (Morava).

5. PETŘÍK, J., ADAMEKOVÁ, K., PRIŠTÁKOVÁ, M., PETR, L., TENCER, T., NOVÁK, J., VRÁNA, J., KALÁBEK, M., PEŠKA, J., MILO, P. 2024:

FLUCTUATING NATURE OF PREHISTORIC SETTLEMENT AND LAND USE PRESERVED IN SEDIMENTARY RECORD OF VANISHED GULLY

CATENA 243, 108–128.

DOI: 10.1016/j.catena.2024.108128

Tento výzkum významně přispívá k porozumění vztahům mezi osídlením, využíváním krajiny a environmentálními změnami v nížinách střední Evropy. Vědecky posouvá hranice archeologických a geoarcheologických metod, zejména kombinací geofyzikálních a sedimentárních analýz, které umožňují rekonstrukci historických změn krajiny a lidské činnosti v prehistorickém a historickém období. Z hlediska evropského a světového výzkumu nabízí nový pohled na dynamiku krajiny v souvislosti s cyklickou erozí a pedogenezí, čímž obohacuje poznatky o interakcích mezi člověkem a prostředím. Lokalita Přerov-Předmostí zároveň představuje klíčový bod pro pochopení migrací a kulturního vývoje v rámci důležitých koridorů mezi Panonií a Polskem.

6. VONDROVSKÝ, V., PTÁKOVÁ, M., ŠÍDA, P., BUMERL, J., PTÁK, M., KOVAČIKOVÁ, L., PRACH, J., NOVÁK, J., BUDILOVÁ, K., POKORNÝ, P. 2024:

AT THE EDGE OF NEOLITHIC TRANSITION: STRATEGIES OF THE LINEARBANDKERAMIK FARMERS IN SOUTH BOHEMIA (CZECHIA)

Antiquity 98 (401), 1–9.

DOI: 10.15184/aqu.2024.133

Studie se zaměřuje na subsistenční strategie raně neolitických komunit, které obývaly vrchovinnou oblast jižních Čech. Výsledky výzkumu odhalují charakteristickou trajektorii této periferní oblasti, která byla kolonizována výrazně později, přivedla příchozí zemědělce do úzkého kontaktu s lovci-sběrači a přiměla je přizpůsobit své konzervativní zemědělské postupy.

7. ERNÉE, M., SMEJTEK, L., KMOŠEK, J., DANĚČEK, D., FIKRLE, M., ERBAN KOČERGINA, J., CIBULKA, D., VLACH, M. 2024:

TURSKO. DEPOT STARŠÍ DOBY BRONZOVÉ ZE STŘEDNÍCH ČECH – AN EARLY BRONZE AGE HOARD FROM CENTRAL BOHEMIA

Památky archeologické, Supplementum 22. Praha: Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.

ISBN 978-80-7581-053-3

Monografie prezentuje detailní multidisciplinární analýzu jednoho z největších a nejdůležitějších evropských depotů bronzových a zlatých předmětů starší doby bronzové. Kromě nákrčnickovitých hříven, litých oválných kruhů, drátěných i manžetovitých náramků a spirálek obsahuje depot i méně časté artefakty, jako je jehlice s kroužkovou hlavici a řetězem, čepel tzv. Stabdolchu nebo sadu zdobených plechových šperků (plechovou destičku, plechové disky a jehlice s veslovitou hlavici). Zcela unikátní jsou tři dýky s litou rukojetí v bronzových pochvách. Zlaté šperky zastupují čtyři záušnice a jeden spirálovitý kroužek. Depot byl nalezen v roce 2015 v Tursku u Prahy a je deponován ve Středočeském muzeu v Rostokách.

8. KOMORÓCZY, B., VLACH, M., KMOŠKOVÁ, M. 2024:

DEALING WITH CHANGES OF QUALITATIVE AND QUANTITATIVE ASPECTS OF THE IMPORTED ROMAN METAL OBJECTS WITHIN THE MARCOMANNIC SETTLEMENT ZONE IN THE ERA OF METAL DETECTING

In: H. van Enckevort, M. Driessen, E. Graafstal, T. Hazenberg, T. Ivleva, C. van Driel-Murray (eds.). *Current Approaches to Roman Frontiers*. Volume 1. *Archeologische Berichten* Nijmegen 9, 147–156. Leiden: Sidestone Press. ISBN 978-94-6426-275-9.

V posledních desetiletích mělo amatérské využívání detektorů kovů významný dopad na archeologii římského období v České republice. Vzhledem k absenci jakékoli formy (centrální) organizace lze počet aktivních hledačů pouze odhadnout na 15 až 30 tisíc lidí. Stejně tak není znám počet nálezů, protože centrální registr alespoň části detektorových nálezů se teprve vytváří, takže jejich počet lze odhadnout pouze na desítky, možná až stovky tisíc artefaktů ročně. Jediným způsobem, jak zajistit přístup k tak významnému množství dat, je vytvoření sítě spolupracujících hledačů napojených na jednotlivé archeologické instituce nebo odborníky. V současné době náš tým udržuje formu řízené dobrovolné spolupráce s přibližně 150 hledači, kteří jsou aktivní ve velké části jihomoravského regionu, kde se také odehrávají naše výzkumné aktivity. Autoři systematicky dokumentují všechny spolehlivě lokalizované archeologické nálezy, které tvoří solidní informační základnu pro další výzkum. Cílem této studie je nejen nastínit některé obecné charakteristiky takto získaných kolekcí, ale také poukázat na některé obecné metodologické otázky a na vybraných příkladech uvést konkrétní metodologické problémy v některých kategoriích tzv. římských importů.

9. WIJNHOFEN, M. A., KOPPMANN, C., BECKER, H. 2024:

RECYCLING AND REPAIR ON THE ROMAN FRONTIER: A HOARD OF MAIL ARMOUR FROM BONN

Antiquity. 2024, 98(402), 1592–1609.
DOI: 10.15184/aqu.2024.178

Římská armáda byla obrovským vojenským strojem, který vyžadoval značné množství materiálu a složité zásobovací mechanismy. Čtrnáctikilogramový depot kroužkového brnění z blízkosti římské legionářské pevnosti Bonn v Německu nabízí pohled na organizaci recyklace a oprav na severní hranici římského impéria. Počítačová tomografie odhalila, že se jedná nejméně o čtyři brnění, a naznačuje jejich pravděpodobnou dataci. Autoři zkoumají nálezový kontext depotu a případné motivace pro jeho uložení a nevyzvednutí. Výsledek naznačuje, že se ve skutečnosti jedná o zásobu materiálu určeného k opravám jiných zbrojí. Tento nález učiněný na sídlišti situovaném mimo vojenskou pevnost naznačuje zapojení místních řemeslníků. Sídlíště bylo opuštěno v polovině 3. století n. l.

10. LÁTKOVÁ, M. 2024:

ON THE ORIGIN AND CULTIVATION OF GRAPEVINE IN BOHEMIA, MORAVIA, AND SLOVAKIA

Archeologické rozhledy 76(3–4), 257–284.
DOI: 10.35686/AR.2024.245

Studie analyzuje původ a morfometrické vlastnosti jadérek vína hroznorodého z období od rané římské doby až po 19. století na území Čech, Moravy a Slovenska. Zahrnuje 1387 vzorků, ze kterých většinu tvoří archeobotanické nálezy. Cílem bylo určit, jestli se jedná o pěstované nebo plané druhy vína. Výsledky poukazují na vývoj od převahy planého vína (*Vitis sylvestris*) v raném středověku k dominanci pěstovaných odrůd (*Vitis vinifera*) v novověku. Výzkum přispívá k poznání historického vinohradnictví ve střední Evropě.

11. HLADÍK, M., MAZUCH, M. 2024:

TEÓRIA, METODIKA A CHRONOLÓGIA V ARCHEOLÓGII VEĽKOMORAVSKÝCH FUNERÁLNYCH AREÁLŮV

Slovenská archeológia 72, 189–198.
DOI: 10.31577/slovarch.2024.72.6

Studie představuje metodologické základy výzkumu pohřebišť Velké Moravy, které vznikly na základě diskuzí po vydání monografie o hrobových jámách a dřevěných konstrukcích a následné odborné literatury. Jsou zde zkoumány tři základní oblasti, a to výběr zkoumaného souboru v závislosti od povahy výzkumu (kvantitativní versus kvalitativní), dále pak chronologie pohřebišť a konečně tvorba

historických interpretačních modelů s důrazem na uplatnění kvantitativních přístupů. V závěru popisuje kroky výzkumného procesu zaměřeného na tvorbu modelů velkomoravské společnosti na základě dat z pohřebišť, založené na teoretickém pragmatismu.

12. POLÁČEK, L., KRUPÍČKOVÁ, Š. 2024:

UNSICHTBARE HANDWERKER – ZUM MISSVERHÄLTNIS ZWISCHEN REICHHALTIGEN ERZEUGNISSEN UND SELTENEN PRODUKTIONSBELEGEN DER FEINMETALLURGIE IN MIKULČICE IM 9. JAHRHUNDERT

In: F. Biermann, A. Klammt, J. Schneeweiß, I. Spazier (Hrsg.): Technologie, Handwerk und Rohstoffgewinnung im westslawischen Raum. Beiträge der Sektion zur slawischen Frühgeschichte der 25. Jahrestagung des Mittel- und Ostdeutschen Verbandes für Altertumsforschung in Jena, 12.-14. September 2022. Langenweissbach: Beier a Beran. Archäologische Fachliteratur, 115–127. ISBN 395-7412-137, ISBN 978-39-5741-213-3.

Cílem studie je představit kontext archeologických nálezů drobných kovových výrobků (lité kovy, zlatnictví, výroba šperků obecně) v Mikulčicích a vysvětlit jejich specifika jak ve vztahu k situaci v jiných centrálních aglomeracích Velké Moravy, tak s ohledem na obecné poznatky o této problematice v rámci výzkumu. Hlavním diskutovaným tématem je nepatrný výskyt výrobních zařízení jako přímých dokladů této specializované kovové výroby v kontextu mikulčické aglomerace, která je zkoumána již 70 let. Tato situace je charakteristická i pro hypotetickou dílnu odkrytou v roce 2022 v lokalitě DV 2022 v dolní části mikulčické akropole známé jako Dolní Valy. Studie nabízí několik možných vysvětlení tohoto protichůdného jevu a navrhuje jeho možná řešení.

13. LEBSAK, M., KAPUSTA, J. 2024:

LARGE-SCALE IRONWORKING IN EARLY MEDIEVAL PROTO-URBAN SETTLEMENTS: A CASE STUDY FROM MIKULČICE-VALY, CZECH REPUBLIC

Přehled výzkumů 65(2), 51–76.
DOI: 10.47382/pv0652-01

Pyrometalurgické zbytky, včetně strusky a technické keramiky, poskytují zásadní informace o raně středověké výrobě železa. Železo mělo v této době značný ekonomický význam a jeho zpracování je zvláště patrné v sídlištních aglomeracích a proto-městských lokalitách v severní a středovýchodní Evropě. Navzdory svému významu zůstává velkovýroba železa v širším socioekonomickém kontextu nedostatečně prozkoumána. Naše studie zkoumá přibližně 300 kg pyrotechnického odpadu ze severního suburbia aglomerace Mikulčice-Valy pomocí makroskopických a metalografických (SEM-EDS, WD-XRF) metod. Výsledky odhalují specializované kovářství charakteristické intenzitou a rozmanitostí, které přispívají k lepšímu pochopení provozní dynamiky a zařízení řemeslných dílen. Zdá se, že kováři využívali proto-urbánní prostředí a uspokojovali vysokou poptávku po rozmanitých železných výrobcích. Zatímco elity usnadňovaly přístup k surovinám a udržovaly relativní mír, přímá kontrola nad výrobou a distribucí železa mezi elity se jeví jako omezená, s výjimkou cenných předmětů, jako jsou zbraně. Tato studie osvětluje složitou interakci mezi kováři a politicko-ekonomickými strukturami a nabízí nové pohledy na mechanismy, které poháněly raně středověkou železářskou ekonomiku.

14. POLÁČEK, L., UNGERMAN, Š., KRUPÍČKOVÁ, Š., GALUŠKA, L., PŁYGAWKO, M., FOŘT, M., VALÁŠKOVÁ, L. 2024:

VELKOMORAVSKÝ LUXUSNÍ (VELIGRADSKÝ) ŠPERK: SOUČASNÝ STAV VÝZKUMU

Přehled výzkumů 65(2), 77–117.
DOI: 10.47382/pv0652-06

Cílem studie je zhodnotit aktuální stav výzkumu luxusního ženského šperku na Moravě ve střední době hradištní. Nejprve jsou shrnuty terminologické problémy a stav pramenné základny, poté je představeno celé spektrum ozdob (náušnice, gombíky, prsteny, atd.) a jejich typologie. Obsáhlá pasáž je věnována výsledkům archeometrického výzkumu a přínosu experimentální výroby šperku. Následně je shrnuto novější bádání o provenienci šperku, jeho chronologii a sociálním významu. V závěrečné části jsou diskutovány styčné body s výzkumem raně středověkého honosného šperku v regionech sousedících s Moravou.

15. SLAVÍČEK, K., TĚSNOHLÍDKOVÁ, K., KOŠTÁL, M., VÁCLAVÍKOVÁ, D., TRNOVÁ, K. 2024:

A POTTERY KILN FROM THE SECOND HALF OF THE 13TH CENTURY IN ŽDÁR NAD SÁZAVOU – STARÉ MĚSTO (CZECH REPUBLIC): TECHNOLOGICAL ANALYSIS OF ITS BATCH

Archeologické rozhledy, 75(4), 403–438.

DOI: 10.35686/AR.2023.28

Studie se věnuje nálezu hrnčířské pece z lokality Ždár nad Sázavou Staré Město z 2. třetiny 13. století. Osídlení na lokalitě bylo krátkodobého charakteru, nález pece v kontextu se zpracováním sídlištní keramiky nabízí cenný vhled do středověkého hrnčířství. Přínosem je interdisciplinární přístup k problematice, archeologické vyhodnocení keramiky doplnily přírodovědné analýzy technologie a petrografického složení, 3D analýzy k řešení otázek formovacích metod i experimentální archeologie.

16. PROCHÁZKA, R., SLAVÍČEK, K., TRNOVÁ, K., VŠIANSKÝ, D. 2024:

HRNČÍŘSKÉ AREÁLY VE STARÉM MĚSTĚ U UHERSKÉHO HRADIŠTĚ: ÚVOD DO PROBLEMATIKY MÍSTNÍ KERAMICKÉ PRODUKCE VE VRCHOLNÉM STŘEDOVĚKU

Přehled výzkumů 65(2), 119–165.

DOI: 10.47382/pv0652-04

V uplynulém půlstoletí bylo záchrannými výzkumy v Starém Městě u Uherského Hradiště objeveno několik míst s doklady hrnčířské produkce ve 13.–15. století, včetně několika hrnčířských pecí. Těžiště výzkumného projektu tkví v poznání vývoje výrobní technologie a určení zdrojů surovin. Studie dokumentuje vývoj lokální keramické produkce od tradiční technologie po takovou, která reprezentuje vrcholný středověk. Výsledků bylo dosaženo pomocí různých metod z oblasti přírodních věd, takže se podařilo prokázat využití místních terciérních jílu a definovat typologické a morfologické vlastnosti hrnčířských výrobků z místních dílen.

ÚSTAVEM VYDANÁ PERIODIKA:

1. ŠKRDLA, P. – UNGERMAN, Š. (EDD.):

PŘEHLED VÝZKUMŮ

sv. 65-1, 2 (2024), 276 + 294 s.

ISSN 1211-7250 (print)

eISSN 2571-0605 (vychází 2× ročně)

2. MACHÁČEK, J. – KOUŘIL, P. (EDD.):

ARCHAEOLOGIA HISTORICA

sv. 49-1, 2 (2024), 419 + 400 s.

ISSN 0231-5823 (print)

eISSN 2336-4386 – společně s Masarykovou univerzitou (vychází 2× ročně)

DALŠÍ SPECIFICKÉ INFORMACE O PRACOVÍŠTI

V základním výzkumu byla nadále zachována dlouhodobá koncepce studia vybraných klíčových témat starších evropských dějin. V personálním obsazení i organizační struktuře nedošlo k výrazným změnám. Servisní provozy (archiv, knihovna) kontinuálně pokračovaly v digitalizaci svých fondů a aplikaci moderních informačních systémů (Archeologická mapa ČR aj.). Aktivita archivu ARÚB byly synergicky provázané zejména s aktivitami provozovanými v rámci velké výzkumné infrastruktury AIS CR a zaměřeny především na monitoring terénních aktivit a s nimi provázanou povinnost ukládat informace v archivu ARÚB prostřednictvím Archeologické mapy ČR. V této souvislosti bylo ke konci roku 2024 zapsáno celkem 4518 projektů. Archivováno bylo 2507 projektů a 177 samostatných akcí (+ navrženo k archivaci a doposud nearchivováno 434 projektů). Zkontrolováno a zrušeno bylo 1288 projektů. Vytisknuto a založeno do depozitáře bylo 303 náleзовých a konzervátorských zpráv v celkovém počtu 33 672 stran.

Důležitou částí aktivit ústavu byly záchranné výzkumy na ohrožených archeologických lokalitách a s tím související činnost Referátu archeologické památkové péče, stejně jako konzervátorsko-restaurátorsko-analytická činnost, zaměřená především na záchranu a ochranu kovových artefaktů. V roce 2024 se pracovníci ústavu zúčastnili celé řady mezinárodních konferencí v ČR i v zahraničí, kde přednesli 96 autorských příspěvků a představili 9 posterových prezentací. V souvislosti s rozvojem činnosti ústavu proběhlo také první zasedání nově ustanoveného Mezinárodního poradního sboru, při kterém byla jak zhodnocená dosavadní činnost ústavu, tak byla také vyslovena určitá doporučení ke zkvalitnění dalšího vědeckého směřování instituce. V rámci expertní činnosti vyhotovili pracovníci ústavu v daném roce celkem 41 recenzních posudků na domácí i zahraniční odborné monografie či studie v odborných periodících.

TRANSFER ZNALOSTÍ A UPLATNĚNÍ VÝSLEDKŮ V PRAXI

V těsné návaznosti na základní výzkum pracoviště se v roce 2024 uskutečnily aktivity rozvíjené ve formě transferu znalostí (expertní činnosti a tzv. prediktivní archeologické výzkumy), a také záchranné archeologické výzkumy prováděné dle ustanovení § 22, odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Tyto akce vedle svého vědeckého přínosu přispěly k vlastní záchraně a ochraně archeologického kulturního dědictví. V roce 2024 bylo realizováno nebo uzavřeno celkem 194 dohod o provedení záchranného archeologického výzkumu.

Nejvýznamnějším počinem v rámci transferu znalostí v roce 2024 byla realizace prediktivního archeologického výzkumu v Dukovanech. Od ledna do srpna 2024 probíhaly terénní prospekce v okolí jaderné elektrárny, a to v místech kde bude v následujících letech zahájena výstavba nového jaderného zdroje. Investorem akce byl ČEZ a EDU II. Prozkoumáno bylo více jak 220 ha krajiny s různým charakterem využití. Realizovány byly čtyři druhy prospekce: povrchové sběry a detektorový průzkum, geofyzikální prospekce, mikrosondáže a dálkový průzkum země s pomocí dronu. Výstupem se stala obsáhlá zpráva obsahující mimo jiné vymezení archeologických polygonů a polygonů záchranných archeologických výzkumů, které by měly společně s odhadem časové a finanční náročnosti napláňovat investorovi realizaci předstihového záchranného archeologického výzkumu na jednotlivých plochách stavby.

Zachycená část keramické nádoby z kultury lužických popelnicových polí na dně objektu 506F v Kozmicích na Opavsku. Foto P. Rataj.

V roce 2024 se uskutečnila též první etapa expertní činnosti poskytovaná Správě železnic (v rámci konsorcia s Archeologickým ústavem AV ČR, Praha, v. v. i.), jejímž záměrem je odborná garance a gesce přípravy výstavby vysokorychlostních tratí.

Ze smluvních výzkumů si zmínky zaslouží záchranný archeologický výzkum v trase inženýrských sítí k rodinným domům v lokalitě Dlouhé Padělky v Nikolčicích, kde bylo prozkoumáno takřka 70 hrobů z velkomoravského a mladohradištního období, přičemž v jednotlivých hrobech se nacházela jak bojovnícká výbava, tak charakteristický velkomoravský a mladohradištní šperk apod. Bylo zde prozkoumáno rovněž 21 sídlištních objektů a část příkopu datovatelných do období kultury s moravskou malovanou keramikou. V rámci záchranného archeologického výzkumu, prováděného ve spojitosti s rekonstrukcí Masarykova náměstí v Podivíně – I. etapa, byla poprvé zjištěna kamenná zástavba bývalého královského města v podobě základů domů, sklepů, zásobních jam a jímek, včetně dokladů materiální kultury vrcholně středověkého města, a v místech výstavby Požární zbrojnice byl zachycen rovněž okraj vrcholně středověkého až raně novověkého pohřebiště. Zmínit můžeme i prediktivní archeologický průzkum v rozsahu cca 15 ha, jenž byl vyvolán plánovanou výstavbou přípojky průmyslové zóny Černovická terasa na dálnici D1 či záchranný archeologický výzkum vyvolaný rekonstrukcí vysokotlakého plynovodu mezi Kozmicemi a Opavou. Při něm bylo zjištěno několik dosud neznámých archeologických sídlišť na pěti plochách. Během výzkumu bylo

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.,
Jihomoravské muzeum ve Znojmě, p. o.
a Jihomoravský kraj

srdečně zvou všechny zájemce o problematiku detektorového hledání v archeologii
na přednášky v rámci programu

SPOLEČNÝMI SILAMI ZA POZNÁNÍM SPOLEČNÉHO ARCHEOLOGICKÉHO DĚDICTVÍ,

které se uskuteční dne 16. října 2024 v 17.00 hod.
v Domě umění, Masarykovo nám. 11, Znojmo

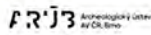
Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR, Brno),
Mgr. Zuzana Jarůšková (Muzeum regionu Boskovicka),
Mgr. Alina Szabová (Archeologický ústav AV ČR, Brno)

UŽÍVÁNÍ PORTÁLU AMATÉRSKÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ (PAS) A AKTUÁLNÍ PRAVIDLA SPOLUPRÁCE

Mgr. Hana Čizmářová, Ph.D. (Moravské zemské muzeum),
Mgr. Ivan Čizmář, Ph.D. (Ústav archeologické památkové péče Brno)

LATÉNSKÁ AGLOMERACE NĚMČICE. VÝSLEDKY DETEKTOROVÉ PROSPEKCE A TERÉNNÍCH VÝZKUMŮ

Vstup je volný, po dobu konání akce je účastníkům zajištěno drobné občerstvení.

Akce se koná v rámci programu Společnými silami za poznáním společného archeologického dědictví
a je součástí projektu regionální spolupráce Občanská věda v archeologii – udržitelnost a odborné uplatnění
výsledků (2022–2024).

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. a Jihomoravský kraj
pořádají v rámci programu

SPOLEČNÝMI SILAMI za poznáním společného archeologického dědictví

školení občanských spolupracovníků
archeologických institucí v Jihomoravském kraji formou série přednášek

STŘÍPKY Z ARCHEOLOGIE JIŽNÍ MORAVY

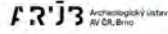
23. listopadu 2024
přednáškový sál Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., Čechyřská 383/19, 602 00 Brno

PROGRAM ŠKOLENÍ:

- 10.00 Kněždub-Šumárník – polozapomenuté hradiště v předhůří Býlých Karpat.
Jaromír Šmerda (Masarykovo muzeum v Hodoníně)
- 10.30 Černáhejví ve světle nejnovějších výzkumů.
David Rožnovský (Jihomoravské muzeum ve Znojme)
- 11.00 Melice – hrad olomouckých biskupů.
Klára Rybářová (Muzeum Vytkovska)
- 11.30 Archeologické výstupy v Těšeticích-Kyjovicích stáří 60 let.
Alena Nejedlý (Jihomoravské muzeum ve Znojme)
- 12.00 – 12.30 Přestávka na občerstvení
- 12.30 Ivančický bratrský sbor: výzkum bratrské modlitebny.
Klára Sovová (Muzeum Brněnska)
- 13.00 Putování po plynovodu. Vybrané výsledky předstihových výzkumů ÚAPP Brno v trase VTL plynovodu Moravia.
Michal Přibyl (Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.)
- 13.30 Výzkumy Regionálního muzea v Mikulově v Drnholci.
František Trampota (Regionální muzeum v Mikulově)
- 14.00 – 14.30 Přestávka na občerstvení
- 14.30 Němčice nad Hanou. Centrální aglomerace doby laténské (představení lokality, povrchové sběry 2000–2012).
Hana Čizmářová (Moravské zemské muzeum)
- 15.00 Němčice nad Hanou. Detektorové prospekce od roku 2016. Terénní výzkum 2021–2022.
Ivan Čizmář (Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.)
- 15.30 Výzkum a rekonstrukce nového halatského hrobu v Těšeticích-Kyjovicích "Sutnách".
Marek Novák (Muzeum Blanska)
- 16.00 Bronzová industrie únětické kultury z oblasti Malé Haně.
Zuzana Jarůšková (Muzeum regionu Boskovicka)

Školení je vzdělávací aktivitou určenou občanským spolupracovníkům archeologických pracovišť v Jihomoravském kraji,
účast na něm je bezplatná. Podmínkou účasti je platný průkaz PAS (Portál amatérského spolupracovníka), případně jiné
platné potvrzení statusu stálého občanského spolupracovníka, vydané některým z archeologických pracovišť činných v
Jihomoravském kraji v letošním roce.
Z důvodu omezené kapacity sálu je nutné se k účasti na školení registrovat nejpozději do 17. listopadu 2024 emailem
zasláním na adresu szabova@arub.cz.

Školení se koná jako výstup programu Společnými silami za poznáním společného archeologického dědictví
Jihomoravského kraje a je součástí projektu regionální spolupráce Občanská věda v archeologii – udržitelnost a odborné
uplatnění výsledků (2022–2024) programu spolupráce krajů a ústavů AV ČR.

Pozvánky na akce konané v rámci programu Společnými silami za poznáním společného archeologického dědictví.

zjištěno a následně exkavováno 331 archeologických objektů. Mimo běžných sídlištních objektů byly identifikovány také domy a jedna halová stavba. Východní část sídliště, ve které se nacházely pouze zásobní jámy a výrobní objekty, lze považovat za jakousi „řemeslnou“ nebo lépe „výrobní“ část sídliště. Drtivou většinu objektů můžeme časově vročit do období 1.–2. století našeho letopočtu. Pouze jediný je spojen s aktivitou spadající do období druhé světové války.

V kooperaci s celou řadou muzejních a výzkumných institucí byla dále rozvíjena spolupráce na poli analytické konzervace předmětů vyrobených ze železných i neželezných kovů. Byla realizována řada externích zakázek zajímavých nálezových souborů či solitérních nálezů, které byly v laboratořích ARÚB nejen konzervátorsky ošetřeny, ale i podrobeny exaktním analýzám, přičemž výsledky těchto průzkumů byly v řadě případů publikovány na stránkách odborného tisku.

V roce 2019 byla zahájena dlouhodobá koncepční spolupráce ARÚB s Jihomoravským krajem, která si vytkla za cíl postupné vytváření podmínek pro etablování občanské vědy v oblasti detektorového hledání na území kraje. Hlavními iniciátory a nositeli projektové podpory, která byla tomuto programu přiznána v rámci Programu podpory regionální spolupráce krajů a ústavů AV ČR, jsou ARÚB, jakožto odborný a metodický garant archeologické vědy na straně jedné, a Jihomoravský kraj jakožto zákonem definovaný vlastník archeologických nálezů, zřizovatel sedmi sbírkotvorných institucí a zároveň v přenesené působnosti též orgán památkové péče na straně druhé. V roce 2024 probíhala tato spolupráce na bázi projektu „Občanská věda v archeologii – udržitelnost a odborné uplatnění výsledků“. Během celého roku se uskutečnily projektové aktivity, které pokračovaly v nastoupené metodice multifokální komunikace a edukace, diferenciované podle potřeb a podmínek dílčích segmentů společnosti. Členové řešitelského kolektivu se intenzivně věnovali průběžné komunikaci s občanskými účastníky tzv. detektorářské scény, usměrňovali jejich napojení na příslušná odborná pracoviště oprávněných organizací v kraji, administrovali jejich zapojení do Portálu amatérských spolupracovníků Archeologické mapy ČR, absolvovali s nimi řadu individuálních kontaktních setkání a zabezpečili předání, evidenci a průběžné ošetření/dokumentaci velkého množství movitých archeologických nálezů. Uskutečnilo se několik workshopů pro odborný personál a management muzejních pracovišť v kraji, a dále také sedm veřejně přístupných osvětových přednáškových akcí spojených se školením o základních pravidlech občanské vědy v jednotlivých muzeích.

Pro orgány státní a místní správy nebo samosprávy, pro jiné instituce, podnikatelské subjekty i soukromníky vypracoval Referát archeologické památkové péče v roce 2024 v písemné formě více než 4500 odborných expertiz a vyjádření. Z nejvýznamnějších lze uvést např. AVex. *Expertní stanovisko AV ČR 02 2024 – Antal, R., Doležel, J., Mařík, J.: Archeologické dědictví v 21. století. Nutnost nové legislativní ochrany.* AVex je nezávislé expertní stanovisko, které Akademie věd České republiky připravuje pro orgány státu

a jeho představitele jako odborný podklad ve věcech veřejných záležitostí. Odborným garantem stanoviska je příslušné pracoviště (veřejná výzkumná instituce) Akademie věd ČR. Důležitým počinem bylo rovněž vyhotovení obsáhlé *Zprávy o výsledcích prediktivního archeologického výzkumu na plochách k výstavbě Nového jaderného zdroje v lokalitě Jaderné elektrárny Dukovany*. Za zmínku stojí také *Návrh Stanoviska Akademie věd České republiky k možné žádosti o zrušení prohlášení nemovité věci – archeologického nálezu za kulturní památku: archeologická lokalita Tepenec, výšinné opevněné sídliště s pozůstatky hradu Tepenec, archeologické stopy, s omezením: bez vymezeného dobývacího prostoru*; rejst. číslo Ústředního seznamu kulturních památek České republiky 53761/8-1827 (č. j. ARUB/4269/2024 ze dne 12. 7. 2024). *Územní archeologická studie pro budoucí stavbu obchvatu I/11 Havířov – Třanovice* pak zpracovává v prediktivní podobě možné oblasti s výskytem archeologických nálezů v plánované trase obchvatu.

V souvislosti s ochranou archeologického kulturního dědictví v územním plánování, v průběhu stavebního povolení řízení a v navazujících realizacích byl ARÚB iniciátorem i několika porad s pracovníky obecních stavebních úřadů na téma *Veřejná správa a archeologie v digitální době* v rámci akce *Týden pro digitální Česko*. Webinar se zaměřil na využití Archeologické mapy ČR v komunikaci v oblasti veřejné správy. Přijato bylo dále zhruba 4500 ohlášení stavební činnosti na území s archeologickými nálezy ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., v platném znění, které ústav dále distribuoval jednotlivým oprávněným archeologickým organizacím k realizaci záchranných archeologických výzkumů.

V rámci fungování Návštěvního centra Mušov – Brána do římské říše, které bylo otevřeno v létě roku 2020 a jehož posláním je informovat veřejnost o památkové hodnotě a historickém významu římské pevnosti na Hradisku, o stopách římského vojska na našem území a také představovat vybrané aspekty života obyvatel střední Evropy v prvních staletích našeho letopočtu, se otevřel prostor pro moderní, interaktivní a edukativní formy prezentace výsledků archeologických výzkumů i samotného procesu archeologického poznání. Kromě stálých prezentací v podobě filmové projekce, klasických vitrin s exponáty a digitálních informačních ploch se zde pravidelně konají živé edukační a popularizační programy. V roce 2024 se v této nové výrazné platformě propagace vědeckých aktivit ARÚB uskutečnila série popularizačních přednášek, veřejnosti otevřená odborná konference a několik celovíkendových popularizačních programů, které přilákaly velké množství návštěvníků a výrazně tak přispěly k propagaci činnosti instituce a Akademie věd jako celku.

Pracovníci ústavu se v roce 2024 podíleli rovněž na přípravě celé řady výstavních projektů (viz popularizační činnost ústavu).

Pokračovala rovněž tradice hudebních pořadů Hudební archeologie v Mikulčicích a na dalších atraktivních moravských lokacích, propojujících umění s archeologií.

SPOLUPRÁCE S VYSOKÝMI ŠKOLAMI, DALŠÍ VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY

Pracovníci ústavu tradičně participovali zejména na výuce studentů a jejich další vědecké výchově na univerzitách a vysokých školách České republiky v rámci programů historických věd, geologie a biologie. Na Masarykově univerzitě v Brně, Karlově univerzitě v Praze, Slezské univerzitě v Opavě, Univerzitě Palackého v Olomouci, Univerzitě Hradec Králové, Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích a Univerzitě Komenského v Bratislavě, v jednotlivých bakalářských, magisterských a doktorských programech odpřednášela řada výzkumných pracovníků ústavu v letních semestrech 2023/2024 a zimních semestrech 2024/2025 celkem 771 hodin (519, resp. 252 hodin), a to v 33 semestrálních cyklech přednášek, seminářů či cvičení. Tři zaměstnanci ústavu se podíleli na práci univerzitních pracovišť vedlejšími úvazky, přičemž byli školiteli pěti pregraduálních studentů a tří doktorandů.

V průběhu měsíce července a srpna roku 2024 proběhla na pracovišti v Mikulčicích terénní praxe s přednáškami pro studenty Archeologie z FF UJEP v Olomouci, ÚAM FF MU v Brně a pro studenty Antropologie z PF UK v Praze. Akcí se zúčastnilo celkem 50 studentů. ARÚB byl rovněž pořadatelem řady workshopů. Pracovníci ústavu se podíleli rovněž na organizaci letní školy *Workshop Training School atRium*, zaměřené na Linked Open Data v archeologii, evropský agregátor archeologických dat ARIADNE a prostorové analýzy archeologických dat. Této pětidenní akce se zúčastnilo celkem 32 posluchačů, z nichž 19 pocházelo ze zahraničí. Na přelomu ledna a února proběhl na základně v Dolních Věstonicích již druhý workshop zaměřený na třídění nálezu materiálu z mladopaleolitické lokality Milovice IV. Byl uspořádán také workshop Webinar AIS CR *Veřejná správa a archeologie v digitální době*, který účastníky seznámil s aplikací AIS CR a jejím využitím v archeologické praxi. V lednu pracovníci ústavu uspořádali jednodenní workshop *Interdisciplinární analýza raně středověkého šperku – aktuální výzkumy zaměřené na řešení aktuálních témat raně středověkého šperku*. Byly zde mj. představeny tři knižní publikace, které v letošním roce

Účastníci letní školy *Workshop Training School atRium* se zaměřením na Linked Open Data v archeologii. Foto D. Spáčil.

vyšly z pera účastníků workshopu, a které přinášejí zásadní poznatky k raně středověkému šperku. V březnu byl uspořádán třídní Workshop s mezinárodní účastí *Výpovědní možnosti výrobních a funkčních stop na velkomoravských gombících*, v rámci kterého byly komunikovány možnosti zachycení výrobních stop i stop opotřebení na špercích. Koncem června pak byla uspořádána první ucelená veřejná prezentace výsledků projektu NAKI III *Do nitra velkomoravského šperku* určená odborné veřejnosti, úzce propojená s výjimečným prezentačním a popularizačním projektem *Klenotnice Velké Moravy* v Archeoskanzenu Modrá. V návaznosti na to proběhl v srpnu třídní workshop *Experimentální aplikace a užívání velkomoravských gombíků*, který byl zaměřen na experimentální aplikaci a manipulaci s vědeckými kopiemi gombíků v kontrolovaném prostředí. Jednalo se zejména o opakované odlišné způsoby našívání, páření a zapínání kopií, které mělo ověřit původ stop zachycených mikroskopicky na originálních artefaktech. V listopadu byl uspořádán dvoudenní workshop *Předrománská architektura Velké Moravy: prameny, analýzy, souvislosti*, jehož cílem bylo zhodnocení výsledků stejnojmenného projektu v rámci *Strategie AV21 za rok 2024* a plánovaný postup prací v roce 2025. Součástí workshopu byla terénní exkurze cílená na průzkum opuštěných lomů na stavební kámen ve Skalici na slovenské straně velkomoravské aglomerace Mikulčice-Kopčany a hledání zdrojů vápenné suroviny pro přípravu malty zděných staveb aglomerace. V březnu roku 2024 byl uspořádán rovněž metodicky zaměřený workshop *Elektronová mikroskopie ve službách archeologie 2: Pokročilá environmentální rastrovací elektronová mikroskopie pro výzkum v archeologii věnovaný aplikaci elektronové mikroskopie v archeologii*.

Pracovníci ústavu se podíleli rovněž na vzdělávání středoškolské mládeže formou vedení exkurze a odborné praxe pro studenty Obchodní akademie, Střední odborné školy knihovnické a Vyšší odborné školy Brno, p. o. či Střední uměleckoprůmyslové školy a Vyšší odborné školy v Turnově. V rámci Návštěvního centra Mušov – Brána do Římské říše proběhla řada edukačních programů a komentovaných prohlídek, kterých se v roce 2024 zúčastnilo zhruba 990 žáků z 26 základních a středních škol. Pracovníci ústavu přednesli také devět popularizačních a edukačních přednášek pro různé základní a střední školy.

Proponováno bylo rovněž vzdělávání veřejnosti. Celkem bylo v roce 2024 odpřednášeno 38 popularizačních přednášek a bylo uspořádáno 13 komentovaných prohlídek, jak v rámci Návštěvního centra Mušov – Brána do Římské říše, tak na jednotlivých probíhajících archeologických výzkumech. Pracovníci ústavu rovněž participovali na řadě televizních relací, zprostředkovávajících výsledky jejich práce širší veřejnosti, či byli hosty různých podcastů apod.

POPULARIZAČNÍ A PROPAGAČNÍ ČINNOST

V roce 2024 ARÚB pořádal či se podílel na pořádání řady popularizačních akcí:

Realizace a spolupořadatelsví pátého ročníku celorepublikové akce **Archeologické léto** organizované Archeologickými ústavy AV ČR v Praze a v Brně ve spolupráci s více než pěti desítkami vědeckých, muzejních a dalších regionálních pracovišť. V roce 2024 bylo nabídnuto široké veřejnosti během letních měsíců celkem 247 komentovaných prohlídek na 114 archeologických lokalitách či expozicích v celé České republice (z toho na Moravě proběhlo 92 exkurzí na 47 různých lokalitách). Na webových stránkách akce si vytvořilo rezervaci takřka 5000 zájemců, reálně však jednotlivé prohlídky navštívilo mnohem více zájemců.

Komentovaná prohlídka archeologického výzkumu v Polešovicích pořádaná v rámci akce Archeologické léto. Foto Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Veletrh vědy (Praha, 30. 5. – 1. 6.). Naše území se sice součástí Římské říše nikdy trvale nestalo, přesto nezůstalo její civilizací nedotčeno. U nás usazení tzv. barbaři s Římany čile obchodovali a občas i udatně válčili. Na problematiku jak a kam se římské výrobky a vojenské jednotky dostaly, se roku 2024 v rámci veletrhu zaměřil stánek ARÚB. Byly zde prezentovány dosud známé trasy vodní i suchozemské vedoucí až do nitra země germánských Markomanů.

Týden vědy a techniky (Brno, 4. – 10. 11.). V rámci Týdne akademie věd zorganizoval ARÚB sérii popularizačních aktivit ve formě Dnů otevřených dveří a veřejných přednášek, které navštívilo více než 250 zájemců.

Výstava **Archeologie z nebe** (Ostrava; 10. 10. 2024 – 15. 4. 2025). Výstavní projekt, který vznikl ve spolupráci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., s Národním památkovým ústavem, Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i. a Archeologickým ústavem AV ČR, Praha, v. v. i., prezentující výsledky projektu MK ČR NAKI DG18P02OVV058 „*Archeologie z nebe. Analýza a prezentace fondů dálkového průzkumu na Moravě a ve Slezsku*“. Výstava prezentovala archeologický průzkum krajiny zasazený do historických i oborových souvislostí. Zasloužila návštěvníky do odborníky používaných postupů, provedla je prvními pokusy odlepit se od zemského povrchu a nazírat na krajinu z výšky a následným technologickým rozvojem, který archeologie zaznamenala za posledních sto let. Ukázala, jak je možné pozůstatky po životech našich předků v krajině rozpoznat. Kromě fotografií řady archeologických památek ukrytých pod zemí a objevených z letadla díky specifickým příznakům v krajině, byly v expozici promítány animované virtuální 3D rekonstrukce památek, byly zde k vidění přístroje a zařízení používané při výzkumu, model příznaků v dozrávajícím obilí či rekonstrukce hrobu bojovníka z doby laténské a další. To vše zasazené do krásných záběrů krajiny z ptáčích perspektiv. Součástí byly interaktivity se simulátorem řízení dronu, tvorba vlastních krajin v interaktivním pískovišti, dotyková obrazovka s poznávací hrou nebo stavba pravěké vesnice.

Výstava **Keltové a Germáni na periferii** (Jihlava; 14. 12. 2023 – 30. 6. 2024). Dlouhodobá výstava, která je hlavním výstupem projektu regionální spolupráce Archeologického ústavu AV ČR, Brno a Muzea Vysočiny Jihlava „*Keltové a Germáni v regionu Dalešické přehrady*“, realizovaného v letech 2021–2023 za finanční podpory Kraje Vysočina a Akademie věd ČR. Na výstavě jsou různými formami představeny nejzajímavější objevy učiněné během archeologických výzkumů v rámci zmíněného projektu, do kterého byla od počátku významně zapojena také laická veřejnost.

Výstava **Jak jsme (lovili)kopali mamuty** (Pavlov; 28. 3. – 24. 11.). Výstava představila netradiční pohled do průběhu výzkumů skládek mamutích kostí pod Pálavskými vrchy. Jak takový výzkum probíhá, přibližovaly fotografie pěti autorů, zachycené pouze na filmy ve starých fotoaparátech. Doplnily je archivní záběry a také momentky zachycující pohled studentů na výzkum. Výstava dovolila návštěvníkům nahlédnout do celého průběhu výzkumu, který zdaleka nezahrnuje pouze odkrývání kostí na lokalitě a odhalila, jak se změnily postupy za šedesát let.

Stanoviště ARÚB na Veletrhu vědy v roce 2024 návštěvníkům přiblížilo téma dokladů římské přítomnosti na našem území. Foto J. Plavec.

Na Týdnu vědy a techniky v rámci Týdne Akademie věd se ARÚB podílel mimo jiné organizací Dnů otevřených dveří zaměřených na detektorové hledání archeologických nálezů. Foto P. Růžicková.

Výstava Jak jsme (lovili)kopali mamuty v prostorách Archeoparku Pavlov nabídla výjimečný pohled na výzkum skládek mamutích kostí na Pálavě. Foto Z. Havlická.

Snímek z udílení cen Zlatý mamut za popularizaci v archeologii. Foto J. Cága.

Cena Karla Absolona za popularizaci archeologie – Zlatý mamut (Brno; 10. 6.). V pondělí 10. června 2024 proběhlo v pavilonu Anthropos Moravského zemského muzea slavnostní vyhlášení již 5. ročníku Ceny Karla Absolona za popularizaci archeologie – Zlatý mamut. Cenu uděluji tři významné archeologické instituce: Archeologický ústav Akademie věd Brno, Moravské zemské muzeum a Ústav archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Do 5. ročníku bylo přihlášeno celkem 18 projektů.

Řím připlouvá! (Mušov; 19. 7. – 5. 9.). Danuvina Alacris, věrná replika římské patrolovací lodi, byla roku 2024 jedinečnou atrakcí Návštěvníckého centra Mušov – Brána do Římské říše. Repliku lodi typu lusoria podle originálních archeologických nálezů postavil v roce 2022 tým z Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg (FAU) pod vedením Prof. Dr. Borise Dreyera v rámci projektu Evropské unie „Interreg, Danube Transnational Programme, Living Danube Limes“. Prezentace lodi Danuvina Alacris je výstupem projektu „Roman Trails – On the Trail of the Romans in the Weinviertel Region and in South Moravia“ (ID projektu ATCZ00143), který je spolufinancovaný z Evropského fondu pro regionální rozvoj prostřednictvím programu Interreg Rakousko – Česko 2021–2027.

Slavnostní první vyplutí repliky římské lodi Danuvina Alacris, která byla po dva měsíce prezentována v rámci Návštěvníckého centra Mušov – Brána do Římské říše. Foto ČTK.

Římané v pohybu – Slavnostní zahájení kotvení lodi Danuvina Alacris (Mušov; 19. 7.). Slavnostní zahájení kotvení repliky římské lodi Danuvina Alacris, která byla po dva měsíce zakotvena nedaleko našeho návštěvníckého centra. V zázemí Návštěvníckého centra se návštěvníci setkali s několika historickými skupinami římských legionářů. Po oficiálním zahájení se seznámili s novými exponáty naší expozice, včetně římských zbraní a jejich replik. Představil je ředitel Archeologického ústavu AV ČR Brno, v. v. i., Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D., a konzervátor a umělecký kovář, Mgr. Patrick Bárta. Následovalo povídání o unikátní replice římské veslice Danuvina Alacris od tvůrce celého projektu, Prof. Dr. Borise Dreyera (s českým překladem). Následně předvedla skupina Štvanci představení římských jezdců v zázemí návštěvníckého centra. A nakonec byl uspořádán slavnostní pochod s římskými legionáři i jezdci k lodi Danuvina Alacris, s níž pak posádka poprvé vyplula.

Římsko-barbarský festival **Germania Subacta** (Mušov; 30.–31. 8.). Pátý ročník největšího římsko-barbarského festivalu u nás, na kterém byly již tradičně prezentovány ukázky římského jezdeckví, vystoupení gladiátorů nebo bitva armád sestávajících z římských legionářů a bojovníků z řad germánských a keltských kmenů. V rámci festivalu byla přednesena i řada popularizačních přednášek přibližujících různé aspekty života v římském období. V tomto roce byla navíc možnost prohlédnout si římskou veslici Danuvina Alacris, která po dva měsíce zakotvila na laguně ATC Merkur (akci navštívilo zhruba 700 diváků).

Navigare necesse est I – Vyplutí Římské lodi Danuvina Alacris (Mušov; 3. 8.). Doprovodný program k ukázkové plavbě repliky římské lodě, sestávající z vystoupení historických skupin.

Navigare necesse est II – Vyplutí Římské lodi Danuvina Alacris (Mušov; 10. 8.). Doprovodný program k ukázkové plavbě repliky římské lodě, sestávající z vystoupení historických skupin.

Navigare necesse est III – Vyplutí Římské lodi Danuvina Alacris (Mušov; 17. 8.). Doprovodný program k ukázkové plavbě repliky římské lodě, sestávající z vystoupení historických skupin.

Hudební archeologie 43: Smyslná antika – Muzejní noc (Mušov; 25. 5.). Pořad komponovaný v duchu smyslné antiky v Bráně do Římské říše. Návštěvníci vyslechli přednášku Pavla Titze, předního specialisty na antickou kulturu, který zájemcům přiblížil téma Sex a sexualita v antice. K poslechu zahrál soubor Hudební lahůdky.

Hudební archeologie 44: Noc kostelů (Mikulčice; 7. 6.). Terénní exkurze po reliktech kostelů v Mikulčicích s výkladem zaměřeným na problematiku velkomoravské sakrální architektury, její výzkum, prezentace, současná reflexe. Po exkurzi následoval vlastní hudební program.

Hudební archeologie 45: Štěpán Rak a Misterios del Amor (Brno; 26. 6.). Dramaturgicky došlo k propojení s cyklem Hudební archeologie, který pořádá ARÚB a Hudební lahůdky. Před samotným koncertem návštěvníky provedl historii hradu Špilberku i jeho slavných kasemat Michal Hančák z Muzea města Brna. V první půli večera zahrál Štěpán Rak v magickém prostoru kasemat hradu Špilberk. V druhé půli bylo v rámci koncertu kapely Misterios del Amor pokřtěno nové CD s názvem ALMA.

Dětský den s Římany (Mušov; 15. 6.). Ve spolupráci s Botanickým ústavem AV ČR, v. v. i., a historickými skupinami Pannonia a Marcomania byl připraven celodenní program, jehož spojujícím tématem byla voda v minulosti a dnes. Návštěvníci se dozvěděli, jak se dostává voda do našich domácností a jak tento problém řešili starověcí Římané. Formou stanovišť se děti seznámily s antickými technologiemi, římskou armádou či naopak moderními postupy vědeckého pracoviště (zhruba 200 návštěvníků).

Mezinárodní den archeologie v Bráně do Římské říše (Mušov; 19. 10.). V roce 2024 byl Mezinárodní den archeologie v Bráně do Římské říše věnován městu Jevíčku. V roce 2016 zde archeologové z Regionálního muzea v Litomyšli objevili unikátní nález, který významně změnil naše chápání římské expanze ve střední Evropě. Odkryli zde hroty příkop ve tvaru písmene V, který je typický pro římské vojenské tábory. Tento objev zároveň posunul nejsevernější dosud známou hranici římských pochodových táborů. Vystoupili zde archeologové, kteří tuto lokalitu zkoumají a také Jevíčští rodáci, kteří návštěvníky provedli zcela novým dokumentárním filmem o Jevíčku a Malé Haně.

Virtuální prohlídka hradiště v Mikulčicích (Mikulčice; 26. 1. 2024 – dosud). Virtuální prohlídka lokality a vybraných archeologických nálezů v rámci projektu „Poznej na kole historii a kulturní dědictví přihraničních regionů Slováků a Záhoria“, jenž je spolufinancován Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci programu Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika.

Hitlerova dálnice a její stopy v archivu ARÚB (Brno; 5. 6. 2024 – dosud). Virtuální výstava prezentující archeologické lokality a nálezy získané v trase tzv. Hitlerovy dálnice na Brněnsku.

Archeologický geocaching 2024 (různé lokality na Moravě; červenec–srpen). Dvacet setkání navázaných na komentované prohlídky Archeologického léta; celkem se zúčastnilo téměř 200 zájemců, z nichž většina poté pokračovala i na komentovanou prohlídku jednotlivých archeologických lokalit.

Součástí festivalu Germania Subacta byla ukázka římského jezdeckví v podání skupiny Štvančí.
Foto L. Videňský.

Svět knihy 2024 (Praha; 23.–26. 5.). Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i., se prezentoval na 29. mezinárodním knižním veletrhu a literárním festivalu ve společném stánku s dalšími deseti humanitními a společenskovědními ústavu Akademie věd. Na stánku se návštěvníci mohli seznámit s činností jednotlivých ústavů, se slevou zakoupit vybrané tituly a odnést si informační materiály.

Den brněnských knihoven (Brno; 4. 6.). Druhý ročník akce, na které byla prezentována knižní produkce ústavu.

Knihy v Brně (Brno; 29.–30. 11.). Druhý ročník Adventního knižního jarmarku a literárního festivalu Masarykovy univerzity, kde ARÚB prezentoval svoji knižní produkci.

Prezentace ARÚB v rámci společného stánku humanitních oborů na festivalu Svět knihy. Foto M. Kudliková.

MEZINÁRODNÍ VĚDECKÁ SPOLUPRÁCE PRACOVISTĚ

– Spolupráce na mezinárodním projektu (projekt ERC Consolidator Grant) **„Exploring Mammoth Bone Accumulations In Central Europe“** (hlavní řešitelé: J. Wilczyński – Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt Polskiej Akademii Nauk; spolupracující instituce: M. Novák – Archeologický ústav AV ČR, Brno; M. Händel – Österreichische Akademie der Wissenschaften; A. Pryor – University of Exeter; L. Dalén – Naturhistoriska Riksmuseet a D. Drucker – Senckenberg Centre for Human Evolution and Palaeoenvironment). Projekt je zaměřen na komplexní analýzu mamutích skládek na mladopaleolitických lokalitách střední Evropy (Dolní Věstonice I, Kraków-Spadzista, Langmannersdorf) s cílem zjistit důvody a principy vytváření těchto skládek, stejně jako interpretaci jejich funkce z hlediska sídelních a subsistenčních strategií lovců a sběračů, pohybujících se v oblasti mezi jižním Polskem, Moravou a Dolním Rakouskem před 35 až 25 tisíci lety.

– Účast na mezinárodním projektu (ERC Synergy Grant) **„HistoGenes – Integrating genetic, archaeological and historical perspectives on Eastern Central Europe“** (hlavní řešitelé: Patrick Geary – Institute for Advanced Study, Princeton; Johannes Krause – Max Planck Institute for the Science of Human History, Jena; Walter Pohl – Austrian Academy of Sciences, Vídeň a Tivadar Vida – ELTE, Budapešť). Projekt si klade za cíl výzkum migrací a populací v Karpatské kotlině v období let 400–900 n. l.

– **„Advancing Frontier Research In the Arts and humanities“ (ATRIUM)**. Horizon Europe, 2024–2027. Koordinátor: DARIAH; partneři: z ČR za archeologii Archeologický ústav AV ČR, Brno a Archeologický ústav AV ČR, Praha (společně za AIS CR; oba v rámci ARIADNE RI AISBL), z ČR ještě Univerzita Karlova (infrastruktura LINDAT/CLARIAH-CZ); celkem 29 mezinárodních partnerů. Projekt ATRIUM využívá a posiluje komplementaritu mezi předními evropskými výzkumnými infrastrukturami: DARIAH, ARIADNE, CLARIN a OPERAS s cílem zajistit výrazně lepší přístup k portfoliu nejmodernějších služeb, které jsou k dispozici výzkumným pracovníkům napříč zeměmi, jazyky, oblastmi a médii, a to na základě společného porozumění a zásadách interoperability stanovenými v rámci klastrového projektu SSHOC a dalších předchozích spoluprací. V projektu se zaměřujeme na aplikaci umělé inteligence v archeologii za účelem automatizovaného zpracování archivních dat, technologie OCR/HTR, NLP, automatického rozpoznávání obrazu a automatické knowledge discovery.

– Účast na řešení projektu **Research Foundation – Flandres (FWO) Network for Agent-based modelling of Socio-ecological systems in Archaeology (NASA)** (hlavní řešitel J. Poblome, University of Leuven).

– **Research concept for period 2020–2026 in Saxon-Bohemian Switzerland** – přeshraniční spolupráce v archeologickém průzkumu s NP České a Saské Švýcarsko.

– **Státní archeologický ústav na Slovensku (1919–1939) – prvorepubliková archeologie profesionální i pod vlajkou čechoslovakismu**. Strategie AV21, 510030, 2023–2024. ARÚB koordinátor; partneři: Archeologický ústav AV ČR, Praha, ÚPOL, Pamiatkový úrad SK.

– Spolupráce v rámci **Netzwerk für Archäologisch-Historisches Metallhandwerk (NAHM)**, spočívající v aktivní roli při spoluvytváření sítě, sdílení oborových zkušeností, organizaci odborných workshopů a aktivní účasti na nich a podílu na přípravě publikování výsledků.

– Spolupráce s **NFDI4Objects (Nationale Forschungsdateninfrastruktur – for Objects)**, v rámci komunitního clusteru Experimental Archaeology (Task Area 3 Analytics and Experiments), týkající se sjednocení terminologie, definování parametrů a kvality experimentu, sjednocení vznikajících dat, jejich ukládání a sdílení.

– Spolupráce s **Liat Weinblum** z The Israel Antiquities Authority (Jerusalem, Izrael), kde vyvíjí digitální nástroje pro správu archeologických dat z terénu. Cílem je spojit naše úsilí, zkušenosti a odborné znalosti při dalším rozvoji těchto nástrojů. Vzhledem k přednímu postavení Izraele v oblasti využívání technologií umělé inteligence má toto partnerství potenciál.

AKTUÁLNÍ MEZIÚSTAVNÍ DVOUSTRANNÉ DOHODY

– **Deutsches Archäologisches Institut der Römisch-Germanischen Kommission, Frankfurt am Main**: Hlavním účelem memoranda o porozumění je usnadnění výměny a společných iniciativ v oblasti výzkumu, vývoje, vzdělávání a výměny pracovníků mezi oběma institucemi.

– **Institut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa**: Dohoda o vědecko-výzkumné spolupráci v rámci studia problematiky raného a vrcholného středověku.

– **Eötvös Lorand University, Budapest, Institute of Archaeological Sciences (ELTE)**: Smlouva o spolupráci (Rozvoj výzkumné spolupráce mezi institucemi).

– **Aleksandër Moisiu University Durrës**: Memorandum o porozumění a vědecko-výzkumné spolupráci.

– **Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa**: Smlouva o rozvoji a prohlubování vědecké spolupráce v oblasti historického a archeologického výzkumu.

– **Odesa Archaeological Museum of the National Academy of Science of Ukraine**: Dohoda o průpravě a výměně institucionálních členů a odborníků na danou problematiku, mezioborová průpravě a výměně zaměstnanců, společné mezinárodní rozvojové projekty a programy, spolupráce ve výzkumných aktivitách, organizace seminářů a konferencí, výměna publikací.

– **Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied, v. v. i.**: Dohoda o vědecké výzkumné a publikační činnosti zahrnující tvorbu a realizaci projektů, výměnné pobyty, provádění společných výzkumů, konferencí a tvorbu a vydávání publikací, popularizace a prezentace archeologického dědictví, včetně společných výstavních projektů. Konzultace a výměna informací.

MEZINÁRODNÍ VĚDECKÉ KONFERENCE, ÚSTAVEM ORGANIZOVANÉ NEBO SPOLUPOŘÁDANÉ ROKU 2024

HistoGenes Plenary Meeting – Hlavní pořadatel: Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i. Spolupořadatelé: Masarykova univerzita Brno – Ústav archeologie a muzeologie; Institute for Advanced study, Princeton (Brno; 14.–17. 10.).

XIX. Protohistorická konference – Archeológia barbarov 2024 – Hlavní pořadatel: Slovenské národné múzeum – Archeologické múzeum Bratislava. Spolupořadatelé: Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied Nitra, v. v. i.; Katedra klasickej archeológie Trnavskej univerzity v Trnave; Archeologický ústav Akadémie vied ČR, Brno, v. v. i. (Bratislava; 9.–11. 10.).

Internationales Symposium der „Grundprobleme der frühgeschichtlichen Entwicklung im mittleren Donauraum“ – Hlavní pořadatel: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Spolupořadatelé: Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa (GWZO), Leipzig; Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien; Institut für Urgeschichte und Historische Archäologie der Universität, Wien; Archeologický ústav SAV, Nitra (Brno; 11.–14. 12.).

Počítačová podpora v archeologii 2024 – Hlavní pořadatel: Katedra globálnej geodézie a geoinformatiky – Stavebná fakulta STU v Bratislave. Spolupořadatelé: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.; Pamiatkový úrad Slovenskej republiky; Slovenské národné múzeum – Archeologické múzeum Bratislava; SAGI – Slovenská asociácia pre geoinformatiku (Košovce; 28.–30. 5.).

Konference HistoGenes spoluorganizovaná ARÚB proběhla ve dnech 14.–17. října.

Archeologie zaniklých osad, sakrálních staveb, hřbitovů a drobných šlechtických sídel – Hlavní pořadatel: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Spolupořadatelé: Archaia Brno z. ú.; Regionální muzeum v Mikulově; Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i. (Brno; 10. 9. 2024).

Výzvy a aktuální otázky českých slavistických bádání – Jazyk – Literatura – Historie – Archeologie – Etnologie – Dějiny umění –
Hlavní pořadatel: Slovanský ústav AV ČR, v. v. i. Spolupořadatelé: Historický ústav AV ČR, v. v. i.; Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.;
Národní knihovna – Slovanská knihovna a Česká společnost pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s. (Praha; 25.–26. 9.).

Training School atRium (v rámci projektu ATRIUM) – Hlavní pořadatel: Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i. (Brno; 16.–20. 9.).

FORSCHEN, INTERPRETIEREN, DISKUTIEREN UND INSPIRIEREN

„Grundprobleme der frühgeschichtlichen Entwicklung im mittleren Donauraum“ in Memoriam Jaroslav Tejral

Rechts: Hälfte eines zweiflügeligen bronzernen Brustschutzes aus Mainz-Bürgstadt
Foto: P. Růžicková, Archäologisches Institut der Akademie der Wissenschaften der Tschechischen Republik, Brno

34. Internationales Symposium der
„Grundprobleme der frühgeschichtlichen
Entwicklung im mittleren Donauraum“

11.-14. Dezember 2024
Brno/Brünn

Veranstaltet von
Archäologischem Institut der Akademie der Wissenschaften der Tschechischen Republik, Brno
im Rahmen des Projektes *„Die uniken Germanen Mitteluropas im Blickpunkt“* des Programms *„Strategie AV21 - Anatomie der europäischen Gesellschaft (Forschungsthema Europa, Wurzeln der Integration, Bildung lokaler, nationaler und europäischer Identitäten)“*.

Unter Mitwirkung

- des Leibniz-Instituts für Geschichte und Kultur des östlichen Europa (GWZÖ), Leipzig
- der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien
- des Instituts für Ur- und Frühgeschichte und Historische Archäologie der Universität, Wien
- des Archäologischen Instituts der Slowakischen Akademie der Wissenschaften, Nitra

Tagungsort
Archäologisches Institut der Akademie der Wissenschaften der Tschechischen Republik, Brno, Gochyřská ul. 19, 602 00 Brno, Tschechische Republik

PROGRAMM

MITTWOCH, 11. DEZEMBER 2024

16.00
Eröffnung und Begrüßung

In Memoriam Jaroslav Tejral

16.15
Eduard Drobný (Třinec): Jaroslav Tejral und die Chronologie der älteren römischen Kaiserzeit

16.45
Balázs Kornóczy / Marek Vlach (Brno): Zum aktuellen Forschungsstand zu den Spuren der römischen Armeen während der Markomannenkriege in Mähren und den umliegenden Regionen

Ab 17.15
Hedvička Šediváková / Jana Rohanová (Přahub): In Böhmen und Mähren gefundene Gefäßreste der Völkerwanderungszeit – vorläufige Informationen. Zum Ehre Jaroslav Tejral vorbereitet mit Ko-Autoren Pavel Foltýl, Jan Jílek, Jaroslav Peška, Miroslav Pospěch

17.45
Erinnerungen an Jaroslav Tejral als Mensch und Wissenschaftler

19.30 – 10.00
Maciej Karwanow (Wien): Continuity or discontinuity? The Fate of the Latène Culture in the Middle Danube Region
10.00 – 10.30
Kolloquium

10.30 – 11.00
Kolloquium

11.00 – 11.30
Tomaš Lelko (Zagreb): Archaeological Insights and Historical Contextualisation of Roman Period in Pannonia During Roman Occupation and Flavian Colonization

11.30 – 12.00
Katarína Hladíková (Bratislava) / Anna Pankovská (Přestín) / Marek Vlach (Brno): From Late Antiquity and Early Medieval Periods to Early Roman (Slavonic) and Pributy (Czech Republic)

12.00 – 12.30
Orsolya Henrich-Tesiánská (Leipzig): Chronologisch-chronologische (Dis)kontinuitäten am Beispiel des Jahres „560“

12.30 – 13.30
Mittagsessen (vor Ort)

13.30 – 14.00
Jiri Macháček (Brno): From Germanic to Celtic Landscapes. The administrative shift in Central Europe marks the end of Late Antic world

14.00 – 14.30
Johannes Tarnowski (Brno): Those who had risen and those who fell. Models of two early medieval communities in the region of Bratislava

14.30 – 15.00
Sebastian Hartung (Regensburg): Gesellschaftliche Entwicklungen im March-Thyrea-Raum nach den Markomannenkriegen

15.00 – 15.30
Kolloquium

Zentrum und Peripherie

15.30 – 16.00
Michael Englich (Gießen): Marobd. Zum ersten, zum zweiten und zum dritten

16.00 – 16.30
Jiri Mikš (Přahub): Lateinische Zentren und Peripherie im mittleren Donauraum aus numismatischer Sicht

16.30 – 17.00
Viktoria Kondalova / Zdeněk Benáš (Přahub): The Vltava-Lupa Settlement – A Case Study of Germanic Elites in the 3rd Century AD in Central Bohemia

17.00 – 17.30
Václav Šalab (Přahub): Die letzten Keltien und die ersten Germanen in Mähren

FREITAG, 13. DEZEMBER 2024

Mobilität von Menschen und Ideen

09.00 – 09.30
Balázs Kornóczy / Marek Vlach (Brno): Roman coins beyond the periphery of the empire

09.30 – 10.00
Martijn A. Wijnhoven (Brno): Beneath the scales: Facing the hard realities of researching the soft components of Roman scale armor

10.00 – 10.30
Jan Jílek (Brno) / Jan Schuster (Bádek): Ein Hof aus kaiserzeitlichen Pfarrersteinen – beschlügen von Milovice, Bez. Blansko (CZ)

10.30 – 11.00
Kolloquium

11.00 – 11.30
Kristian Elschek (Nitra): Ausgewählte Befunde und Funde aus der Zeit nach den Markomannenkriegen vom 3. Jahrhundert n. Chr. aus dem südlichen Marchgebiet

11.30 – 12.00
Eszter Neményi (Krems): The utilization of iconography in burial context of Longobard Lower Austria

12.00 – 13.00
Mittagsessen (vor Ort)

Ab 13.00
Exkursion: Múlov – Pálov
Dah: Duxovce – Gemischtes Beisammensein
Ca. 22:00 Rückfahrt nach Brno

SAMSTAG, 14. DEZEMBER 2024

09.30 – 10.00
Karel Pleta (Nitra): Die Grab- und Festschmelde der Völkerwanderungszeit in der Slowakei

10.00 – 10.30
Zsolt Mészáros (Budapest): Hunnic cauldrons. New data and a new find from Pannonia

10.30 – 11.00
Jaroslav Jílek (Přestín): Discovery of the horse-harness pendant from Přestín (dist. Rokovnik, Bohemia) and the Problem of the Central European Amament of the 6th Century AD

11.00 – 11.30
Lumir Poláček / Šárka Krupčíková (Brno): Antike Elemente in Architektur und Kunsthandwerk Südböhmens

11.30
Ende der Tagung

Program conference Grundprobleme der frühgeschichtlichen Entwicklung im mittleren Donaauraum.

IV. HODNOCENÍ DALŠÍ A JINÉ ČINNOSTI

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., nevyvíjí v souladu se svojí zřizovací listinou žádné další a jiné činnosti.

V. INFORMACE O OPATŘENÍCH K ODSTRANĚNÍ NEDOSTATKŮ V HOSPODAŘENÍ A ZPRÁVA, JAK BYLA SPLNĚNA OPATŘENÍ K ODSTRANĚNÍ NEDOSTATKŮ ULOŽENÁ V PŘEDCHOZÍM ROCE

V roce 2024 proběhla na pracovišti finanční kontrola z Ministerstva kultury v souvislosti s probíhajícím projektem NAKI, přičemž výsledek kontroly byl bez nálezu. V předcházejícím období v letech 2021–2023 bylo výsledkem kontroly konstatování, že vnitřní kontrolní systém pracoviště je kvalitně nastaven, v prověřovaných oblastech nebyla kontrolou zjištěna žádná hodnotově významná pochybení, ani zásadní systémové nedostatky.

VI. FINANČNÍ INFORMACE O SKUTEČNOSTECH, KTERÉ JSOU VÝZNAMNÉ Z HLEDISKA POSOUZENÍ HOSPODÁŘSKÉHO POSTAVENÍ INSTITUCE A MOHOU MÍT VLIV NA JEJÍ VÝVOJ¹

Činnost Archeologického ústavu byla v roce 2024 financována převážně z institucionálních prostředků poskytnutých AV ČR (62,81 %). Dalším významným zdrojem, podílejícím se na financování ústavu v roce 2024 byly grantové projekty (14,79 %). Tato položka zahrnuje i prostředky z Evropských fondů, MK a MŠMT. Výnos ze zakázek hlavní činnosti byl zdrojem dalších prostředků na činnost ARÚB. Jejich podíl na celkových výnosech v roce 2024 byl 22,40 %.

¹ Údaje požadované dle § 21 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM VŠECH GRANTOVÝCH A PROGRAMOVÝCH PROJEKTŮ PODPOROVANÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU, ŘEŠENÝCH V ROCE 2024:

Ident. č.	Poskytovatel	Řešitel (příjmení, jméno, tituly)	Řešení projektu	
			od	do
R300012201	AV ČR	Komoróczy Balázs, Mgr., Ph.D.	2022	2024
R300012301	AV ČR	Bartík Jaroslav, Mgr., Ph.D.	2023	2025
R300012302	AV ČR	Boriová Soňa, Mgr., Ph.D.	2023	2024
R300012304	AV ČR	Novák Martin, Mgr., Ph.D.	2023	2025
R300012401	AV ČR	Herčík Ondřej, Mgr.	2024	2024
R300012402	AV ČR	Kolomazníček Václav, PhDr.	2024	2025
R300012403	AV ČR	Škrdla Petr, Ing., Ph.D., DSc.	2024	2026
21-31765M	GA ČR	Loskotová Zuzana, Mgr., Ph.D.	2021	2027
23-07863S	GA ČR	Procházka Rudolf, Ph.Dr., CSc.	2023	2025
24-11397S	GA ČR	Wijnhoven Martijn, Ph.D.	2024	2026
LM2023031	MŠMT	Lečbychová Olga, Mgr.	2023	2026
DH23P030VV020	MK ČR	Poláček Lumír, PhDr., CSc.	2023	2027
DH23P030VV021	MK ČR	Doležel Jiří, PhDr.	2023	2027

VII. PŘEDPOKLÁDANÝ VÝVOJ ČINNOSTI PRACOVIŠTĚ²

Základní výzkum na pracovišti bude dále kontinuálně rozvíjet dlouhodobou základní koncepci studia vybraných stěžejních problémových okruhů starších evropských či světových dějin, přičemž důraz bude kladen zejména na diachronní témata. Bádání v oblasti vytčených témat by se mělo trvale opírat o poznatky analytických přírodněvědných metod s dostatečným poznávacím potenciálem (kupř. studium fyzického habitu starých populací, kulturních změn, migračních procesů, subsistenčních a sídelních strategií, specializovaných výrobních technologií a procesů, exploatace nerostných surovin, rekonstrukce historické krajiny aj.). Měly by být vyhodnocovány starší i nové terénní objevy, stěžejní bude rovněž dokončení a zveřejnění řady knižních výstupů.

V rámci **Střediska pro paleolit a paleoantropologii**, transformovaného od roku 2025 do **Centra prehistorické archeologie**, bude pozornost věnována zejména otázkám, na které jsou obecně zaměřeny stávající a do budoucna zamýšlené grantové projekty. V roce 2025 bude úsilí věnováno především dokončení grantového projektu GA ČR „*Lovci na sídlišti: Rekonstrukce prostorového chování na lokalitách moravského gravettienu*“, který by měl být zakončen třemi studiemi a závěrečnou monografií zaměřenou na rekonstrukci prostorového chování tehdejší populace v rámci jednotlivých sídlištních jednotek. Při řešení projektu ERC „*MAMBA*“ bude v následujícím roce zpracována terénní dokumentace a data, přičemž bude provedena i analýza nálezového materiálu. Bude dokončena nálezová zpráva a připravena přehledová studie o dosavadních výsledcích výzkumu. V roce 2025 bude pokračováno také s výzkumy v Mohelně, přičemž tentokrát se aktivity v rámci společného projektu s Muzeem Vysočiny v Jihlavě rozšíří na celou oblast vodních děl Mohelno a Dalešice. Bude probíhat zpracování dosud získaného materiálu, analýzy a příprava dílčích publikací. Pokračovat se bude i s výzkumem posledních neandrtálců v jeskyních Moravského krasu a anatomicky moderních lidí iniciálního a časného mladého paleolitu na otevřených lokalitách jižní Moravy (Stránská skála). Počítá se s počátkem aktivní fáze ERC projektu „*Last Neanderthals*“, v rámci níž by měl proběhnout výzkum jeskyně Liščí díra a je plánována sondáž na pěti lokalitách pod širým nebem. Mimo výše zmíněný projekt je plánováno dokončení publikací o materiálu získaném z jeskyně Švédův stůl a pokračování sondáže na lokalitě Stránská skála III. V následujícím roce bude nadále pokračovat také dlouhodobě koncipovaný specializovaný výzkum fragmentarizačních vzorců osteologického materiálu a s tím spojených experimentů, modulujících různé tafonomické činitele a podmínky zachování.

Bude pokračovat dokumentace a zpracování pravěkých těžebních areálů využívaných od paleolitu po dobu bronzovou, kde bude pozornost zaměřena zejména na exploataci rohovce typu Stránská skála na eponymní lokalitě či těžbu plazmy v oblasti Mohelenska. Průběžně budou analyzována a připravována k publikaci data i z dalších dílenských lokalit (Nová Ves u Oslavan, Silůvky – Tikovská hora ad.).

Dále budou zpracovávána nově získaná data o mezolitickém osídlení vybraných oblastí Českého ráje, Kokořínska či zóny jihočeských jezer, kde se počítá i s řadou drobnějších revizních výzkumů, přičemž studium problematiky pravěkého osídlení zóny jihočeských jezer by mělo být v roce 2025 završeno monografií. S obdobím mezolitu souvisí i problematika neolitizace Moravy. Hlavní výzkumnou otázkou v této oblasti bude vzájemná prostorová a ekonomická interakce mezi pozdně mezolitickými a časně neolitickými populacemi. Stěžejní je pro řešení této problematiky získání kvalitní datové základny z obou chronologických horizontů. V rámci projektu Regionální spolupráce „*Rekonzervace a revize archeologických nálezů z lokality Mohelnice-Za Cukrovarem pro možnosti prezentace kulturního dědictví Olomouckého kraje*“ se v následujícím roce počítá s přípravou rukopisu závěrečné monografie a prezentací výsledků projektu. Stranou zájmu nezůstane ani výzkum problematiky osídlení neolitu a eneolitu v oblasti českého Slezska, zaměřeného zejména na vzájemnou synergií neolitického obyvatelstva na Opavsku a Ratibořsku.

V roce 2025 bude pozornost věnována také okruhu otázek týkajících se pohřebišť z období kultury zvoncovitých pohárů na Moravě a v českém Slezsku. V rámci projektu „*ARDUQ*“ je pak na rok 2025 naplánováno zpracování materiálu a příprava publikačních výstupů z předchozích expedic a řada terénních aktivit. Počítá se s pokračováním exkavací neolitického přechodu ve Wadi Sayy a Wadi Bow. Nadále bude pokračováno rovněž s exkavacemi přechodu v Dhofaru s prokázaným nebo předpokládaným pozdně paleolitickým osídlením (Ras Ain Noor, Al Hatab etc.). Pracovníci střediska se budou také podílet na uspořádání mezinárodní konference *100th anniversary of Bohuslav Klíma's birth*, která by měla proběhnout ve dnech 26.–28. 3. 2025.

Pracovníci **Střediska pro výzkum doby římské a stěhování národů**, od roku 2025 transformovaného v **Centrum protohistorické archeologie**, budou nadále upírat svou pozornost na systematickou výzkumnou činnost týkající se Hradiska u Mušova. Počítá se s pokračující analýzou, syntézou a interpretací archeologických struktur doby římské s těžištěm v problematice římského vojenského zásahu do germánské sídelní struktury v oblasti naddunajského barbarika. V návaznosti na monografický výstup z projektu „*Protohistorické komunity „markomanské“ sídelní zóny středního Podunají – Struktura a dynamika na základě digitálního modelování*“ bude v následujícím roce realizována série dílčích prostorových a formálních analýz na základě velkých dat orientovaných na poznání různých aspektů germánské společnosti. Zejména budou využity pokročilé nástroje prostorových analýz (např. space-time cube), pravděpodobnostního modelování archeologických dat a multiagentního modelování (dynamika mocenské organizace, ekonomika komunitního areálu, formační procesy funerálních areálů atd.). Tyto výsledky budou zároveň prezentovány na příslušných odborných fórech (např. Archeologie barbarů, Grundprobleme, CAA, EAA). Je počítáno rovněž s realizací série systematických výzkumů sondážního charakteru, které budou zaměřeny na verifikaci nově zjištěných příznaků fortifikačních struktur římské armády (především Hradisko u Mušova a jeho zázemí, Drnholec apod.) geofyzikální prospekci.

² Údaje požadované dle § 21 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

V souvislosti s grantovým projektem „*Warfare as a catalyst of innovation. The evolution of Roman armour during the Middle Roman period through the lens of the Marcomannic Wars*“ zaměřeným na speciální otázky týkající se ochranné zbroje, se počítá s pokračováním dokumentace a analýzami materiálu ze sbírek českých i zahraničních pamětových institucí. V roce 2025 bude pozornost zaměřena především na problematiku římských šupinových zbrojí, konkrétně na typy ochrany krku.

Výzkumy se nadále zaměří také na další obecné otázky spojené s problematikou protohistorické komunity „markomanské“ sídelní oikumeny středního Podunají, na interdisciplinární výzkum nekropolí doby stěhování národů, a především pak na studium langobardské populace na Moravě, a to ve spojitosti s grantovým projektem „*Langobardská populace na Moravě – Interdisciplinární výzkum nekropolí doby stěhování národů*“. V rámci toho projektu bude v roce 2025 kladen důraz na tvorbu publikačních výstupů, ideálně v rámci mezinárodní spolupráce v souvislosti s projektem „*HistoGenes*“. Zásadní bude sběr a vyhodnocení dat, další plnění databáze, digitalizace a kompletace výsledků všech doposud provedených analýz.

Pozornost bude nadále věnována dokumentaci, inventarizaci a prezentaci nálezů odevzdaných ARÚB dobrovolnými spolupracovníky, nalezených pomocí detektorové prospekce (interní databáze, fotodokumentace, grafické úpravy, virtuální muzeum, určování a hledání analogií, datování, koordinace postupu dokumentace apod.). Pracovníci střediska budou také nadále participovat na provozu Návštěvnického centra Mušov – Brána do Římské říše, a to na denní bázi práce s veřejností, tak v rámci edukačních programů a vzdělávacích přednášek, komentovaných prohlídek, událostí, workshopů a přednášek pro veřejnost. Budou se rovněž podílet na pořádání již XX. ročníku *Protohistorické konference Archeologie Barbarů* a především pak prestižního mezinárodního sympozia *21st Roman Military Equipment Conference (RoMEC)*, ve spolupráci s Ústavem klasických studií a Ústavem archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v termínu 2.–6. 6. 2025.

V rámci **Střediska pro slovanskou a středověkou archeologii**, od roku 2025 transformovaného do **Centra historické archeologie**, bude pokračovat vyhodnocování odkrytů opevněného slovanského hradiště v Mikulčicích, přičemž v následujícím období je v plánu koncentrovat se na výzkum sídliště na opevněném předhradí a obecně na výzkum kulturní krajiny v okolí Mikulčic. Rozsah těchto aktivit je však závislý na případné podpoře ze strany případných nových grantových projektů. Pozornost bude věnována také hradům 10.–11./12. století na Moravě a ve Slezsku s důrazem na jejich hmotnou kulturu, stejně jako problematice tzv. před-velkomoravského horizontu osídlení Moravy a Slezska. Další pokračování dozná výzkum společenské struktury Velké Moravy, socioekonomických interakcí mezi velkomoravskými centry a jejich zázemím, stejně jako problematiky sociopolitické komplexity velkomoravského období obecně. Budou pokračovat výzkumné aktivity zaměřené na bioarcheologické studium populace Velké Moravy, zejména obyvatel Mikulčic, a to za pomoci klasických antropologických metod, izotopových i archeogenetických analýz, a to ve spojitosti s projektem „*HistoGenes*“. V této souvislosti budou vyhodnocovány vybrané mikulčické hroby a následně bude řešena problematika sociální a genetické struktury vybraných mikulčických pohřebišť. Stranou zájmu nezůstane ani okruh otázek spojených s reprezentací a sebeprezentací velkomoravských elit.

Ve spojitosti s projektem „*Historická krajina středního Pomoravia*“ se pozornost v roce 2025 bude soustřeďovat na analytické a další odborné zpracování terénní dokumentace a nálezů ze slovanského mohylníku a germánského pohřebiště ze sezón 2021–2023, přičemž cílem bude systematicky zpracovat podklady pro finální monografii. Sledována bude také problematika změny v pohřebním ritu raného středověku a christianizace jako archeologického a historického fenoménu, jež bude studována ve spolupráci s Univerzitou v Zadaru. V roce 2025 budou započaty práce na projektu „*Frontiers and Empires. The Case of Moymirid Moravia*“ (GA ČR Expro) ve spolupráci s Ústavem pomocných věd historických a archivnictví FF MU Brno, který je zaměřen na pochopení mechanismů integrace periferních regionů do centrálních oblastí (říši), konkrétně řešeno na příkladu Velké Moravy.

Pokračovat budou též výzkumy věnované šperkařské produkci raného středověku, a to ve spojitosti s grantovým projektem (NAKI) „*Do nitra velkomoravského šperku – Interdisciplinární výzkum, analytická konzervace a dokumentace šperkařské produkce z Mikulčic a Starého Města*“. V roce 2025 bude pozornost zaměřena zejména na přípravu výsledků projektu v souladu s harmonogramem projektu a řešena bude především otázka jemné kovovýroby z Mikulčic (především detailního vyhodnocení výzkumu DV 2022). Počítáno je rovněž s kritickým zpracováním kategorie kovoobráběcích nástrojů z Mikulčic.

Ve spojitosti s projektem „*Předrománská architektura Velké Moravy: prameny, analýzy, souvislosti*“ bude v následujícím roce nadále probíhat zejména zpracovávání terénní dokumentace mikulčických kostelů a paláce. V obecnější rovině bude probíhat i teoretické zpracování problematiky reprezentace a sebeprezentace nejvyšších elit Velké Moravy v kontextu středoevropského vývoje.

Pracovníci střediska se budou nadále věnovat také poznávání železářské produkce z oblasti Moravského krasu, stejně jako výzkumu produkčně-distribuční sítě kamenných surovin používaných k výrobě žernovů z širší oblasti jižní Moravy. Stranou nezůstane ani problematika mincování 10. a 11. století na Moravě z archeologického hlediska. V roce 2025 bude nadále kladen důraz především na analýzu kontextů jednotlivých depotů zlomkového stříbra na Moravě a ve Slezsku a obecně politicko-hospodářským otázkám obou těchto geografických celků ve středoevropských souvislostech. Současně bude pozornost věnována také významu moravských a slezských nálezů normovaných bimetalických puncovaných závaží severského původu, jimž byla v našem prostředí věnována prozatím jen okrajová pozornost. Rovněž bude pokračováno s analýzou archeobotanického materiálu ze třech lokalit v širším hospodářském zázemí hradiska Mikulčice-Valy, přičemž je počítáno s dalším odběrem a exkavací archeobotanických vzorků.

V rámci grantového projektu „Bořitovský poklad – Mincovníctví a dějiny Moravy počátku 12. věku v nové perspektivě“ budou rovněž pokračovat práce na komplexním vyhodnocování unikátního mincovního pokladu z Bořitova, a to především se zaměřením na analýzy a komplexní zpracování materiálu, včetně práce na rukopisu katalogu a finální monografie.

Pozornost bude nadále věnována rovněž studiu problematiky středověkých těžebních areálů či středověkých fortifikovaných sídel a konfliktních areálů z období vrcholného středověku až raného novověku. Pokračovat bude i nadále komplexní výzkum památek hmotné kultury vrcholného a pozdního středověku, kde bude studium zacíleno, zejména ve spojitosti s grantovým projektem „Vznik středověké keramiky“, na dokončení závěrečné monografie. Nadále bude pokračováno i v komplexním studiu památek hmotné kultury spojených se středověkým až raně novověkým vojenstvím, kde bude v roce 2025 pozornost zacílena především na poznání luxusních tauzovaných ostruh či zcela ojedinělých nálezů damaskovaných luxusních dýk a nožů a jejich výpovědního potenciálu ve vztahu k sebe prezentaci vrcholné středověkých elit. Důležitým tématem bude i studium specifického typu pozdně středověkých mečů jako možného symbolu sociální disciplinace ve středoevropských městech, stejně jako pozdně středověká kopí se jmény majitelů, která jsou odrazem šlechtické reprezentace a sebe prezentace.

V rámci studia hmotné kultury protohistorických až středověkých komunit se uskuteční též analýzy a analytická konzervace archeologických nálezů ze železných i neželezných kovů. V této souvislosti bude pokračovat i spolupráce s externími analytickými pracovišti (např. FCh VÚT, PŘF UK, ČGS, ARÚ), kde jsou zprostředkovávány pokročilejší analýzy (ICP-MS, metalografie).

Jako trvalá součást činnosti ústavu budou pokračovat aktivity v oblasti prezentace, popularizace a edukace. Počítá se s dalším zefektivňováním organizace práce jednotlivých útvarů pracoviště, zejména při ediční a konzervátorské činnosti apod.

Nově zřízené **Centrum multidisciplinárních výzkumů**, které začne vyvíjet svoji činnost s počátkem roku 2025, zaměří své aktivity jak na již probíhající výzkumné aktivity prováděné v kooperaci s ostatními výzkumnými centry ARÚB, tak nově též definuje vlastní autonomní, specificky vymezené vědecké záměry.

VIII. AKTIVITY V OBLASTI OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ³

Ústav se aktivně soustavně podílí na ochraně a dokumentaci archeologického kulturního dědictví jako integrální součástí životního prostředí. Využívá přitom zejména ustanovení § 21 a 22 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, podle kterých se pracoviště vyjadřuje k ochraně archeologického dědictví podle zvláštních právních předpisů, vykonává expertní činnost v oblasti archeologie, koordinuje aktivity oprávněných archeologických organizací na zájmovém území a ukládá veškeré informace o archeologických výzkumech na území Moravy a Slezska v archivu ústavu.

IX. AKTIVITY V OBLASTI PRACOVNĚPRÁVNÍCH VZTAHŮ⁴

V roce 2024 bylo atestováno šest vysokoškolsky vzdělaných pracovníků výzkumu dle Stanov Akademie věd ČR a dalších ústavních normativů.

V roce 2024 bylo přijato celkem pět nových pracovníků, oproti tomu tři zaměstnanci ústav opustili, a to především z důvodů započetí či naopak ukončování jednotlivých projektů.

V roce 2024 probíhal druhý rok implementace Akčního plánu GEP ústavu. Zlepšení pracovních podmínek a celková kultivace organizační kultury patří v současné době mezi hlavní priority vedení Archeologického ústavu v oblasti řízení lidských zdrojů. V roce 2024 došlo ke zkvalitnění a rozšíření interní komunikační platformy – intranetu (<https://intranet.arub.cz>), a došlo k vydání či aktualizaci řady interních směrnic zaměřených na zkvalitnění pracovních podmínek, organizační kultury a sledování osobního a pracovního života.

3 Údaje požadované dle § 21 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

4 Údaje požadované dle § 21 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

X. POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM⁵

V roce 2024 obdrželo pracoviště jednu žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999Sb., které bylo bezproblémově vyhověno, a požadované informace byly zájemci poskytnuty. Jednalo se konkrétně o dotaz na smlouvu o pronájmu pozemku ve vlastnictví ARÚB v katastrálním území Pavlov u Dolních Věstonic, na kterém je situován prodejní stánek s občerstvením. Tazateli byla poskytnuta odpověď v tom směru, že pozemek pronajímá ARÚB dlouhodobě Regionálnímu muzeu v Mikulově, které má s provozovatelem občerstvení vlastní smlouvu o pronájmu.

razítko

Mgr. Balázs
Komoróczy, Ph.D.

Digitálně podepsal Mgr.
Balázs Komoróczy, Ph.D.
Datum: 2025.06.24
09:58:15 +02'00'

.....
podpis ředitele pracoviště AV ČR

Přílohou výroční zprávy je účetní závěrka a zpráva o jejím auditu

⁵ Údaje požadované dle §18 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

PŘÍLOHY – PŘÍLOHA 1

K auditors, s.r.o.
Auditorská společnost

Kancelář: Veveří 102, Brno 616 00
E-mail: audit@kgroup.cz
www.kgroup.cz

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA PRO ZŘIZOVATELE INSTITUCE

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky ústavu Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. („Ústav“) sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31.12.2024, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31.12.2024, a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o Ústavu jsou uvedeny v příloze této účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv Ústavu k 31.12.2024 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31.12.2024 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky (KA ČR) pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Ústavu nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá statutární orgán Ústavu.

Součástí našich povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky je i seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobilé ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že

- ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou a
- ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o Ústavu, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržených ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost statutárního orgánu Ústavu za účetní závěrku

Statutární orgán Ústavu odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán Ústavu povinen posoudit, zda je Ústav schopen nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jeho nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy statutární orgán Ústavu plánuje zrušení Ústavu nebo ukončení jeho činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost, než tak učinit.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody, falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol jednatelem.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Ústavu relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti statutární orgán Ústavu uvedl v příloze účetní závěrky.

K auditors, s.r.o.
Auditorská společnost

Kancelář: Veveří 102, Brno 616 00
E-mail: audit@kgroup.cz
www.kgroup.cz

- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky jednatelem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Ústavu trvat nepřetržitě. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Ústavu trvat nepřetržitě vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Ústav ztratí schopnost trvat nepřetržitě.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat ředitele ústavu a orgány v.v.i. mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

V Brně, dne 26.5.2025

Auditorská firma:

K auditors, s.r.o.
Veveří 102, 616 00 Brno
Oprávnění č. 595

Odpovědný auditor:

Ing. Zdeněk Kříž
Oprávnění č. 1888

Přílohy:

- 1) Rozvaha k 31. 12. 2024
- 2) Výkaz zisku a ztrát za období 2024
- 3) Příloha k účetní závěrce k 31. 12. 2024
- 4) Výroční zpráva za období 2024

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

IČ: 68081758

Sídlo: Čechyňská 363/19, 602 00 Brno

Příloha k účetní závěrce za rok 2024

1. Základní údaje

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. byl zřízen ve smyslu zákona č. 283/1992 Sb. jako pracoviště Akademie věd České republiky s účinností ke dni 31.12.1992 pod názvem Archeologický ústav AV ČR, Brno, příspěvková organizace.

Na základě zákona č. 341/2006 Sb. se zřizovací listinou ze dne 28. června 2006 právní forma ústavu změnila na veřejnou výzkumnou instituci s účinností od 1.1.2007.

Dodatkem č. 1 ke zřizovací listině ze dne 27. září 2007 byl doplněn předmět hlavní činnosti (záchranný archeologický výzkum).

Dodatkem č. 2 ke zřizovací listině byla změněna adresa, upřesněn předmět hlavní činnosti (archeologický výzkum v oblasti dějin) a rozšířen předmět hlavní činnosti o poskytování ubytování svým zaměstnancům a hostům.

Dodatkem č.3 ke zřizovací listině byly vloženy nemovité věci: pozemek parc. č. 5654 v k. ú. Pavlov u Dolních Věstonic a pozemek parc. č. 2096/8 v k.ú. Mikulčice

Název:	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.	
Sídlo:	Čechyňská 363/19, 602 00 Brno	
IČ:	68081758	
DIČ:	CZ68081758	
Právní forma:	veřejná výzkumná instituce	
Zřizovatel:	Akademie věd České republiky, se sídlem Národní 1009/3, 117 20 Praha 1	
Ředitel v.v.i.:	Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D.,	
Rada v.v.i.:	předseda:	doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.
	místopředseda:	Mgr. Martin Novák, Ph.D.
	členové:	Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D.
		doc. PhDr. Luděk Galuška, CSc.
Dozorčí rada:	předseda:	doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc.
	předseda:	doc. Ing. Luboš Náhlík, Ph.D.
	místopředseda:	PhDr. Jiří Doležel
členové:		RNDr. Petr Velemínský, Ph.D.
		PhDr. Dalibor Prix, CSc.
		prof. PhDr. Martin Wihoda, Ph.D.
Předmět činnosti:	předmětem hlavní činnosti ARÚB je vědecký výzkum v oblastech dějin na území Moravy a Slezska, převážně na základě archeologických pramenů,	

získávaných soustavnými i záchrannými výzkumy a konzervace a rekonstrukce archeologických nálezů.

předmět **hospodářské a jiné činnosti** – není

Organizační uspořádání v roce 2024

Statutárním orgánem veřejné výzkumné instituce je ředitel, který rozhoduje ve všech věcech, pokud nejsou svěřeny do působnosti rady instituce, dozorčí rady nebo zřizovatele.

Organizační struktura

Výzkumná činnost ARÚB

- středisko pro paleolit a paleoantropologii
- středisko pro výzkum doby římské a stěhování národů
- středisko pro slovanskou a středověkou archeologii

Ostatní činnosti ARÚB

- archiv a knihovna
- referát archeologické památkové péče
- referát ediční činnosti
- provozně – ekonomický odbor
- sekretariát
- oddělení analytické konzervace
- oddělení práce s veřejností a popularizace
- výzkumná základna Opava

Financování činnosti (v Kč)

	výnosy	náklady	zisk	Podíl výnosů
Institucionální prostředky	66 358 027	69 358 027	0	62,81 %
Mimorozpočtové veřejné prostředky	15 624 035	15 624 035	0	14,79 %
Mimorozpočtové – zakázky HČ	23 664 709	23 319 908	344 801	22,40 %
Celkem	105 646 770	105 301 969	344 801	100,00 %

Základní personální údaje:

Rozdělení zaměstnanců podle věku a pohlaví (fyzické osoby)

věk	muži	ženy	celkem	%
do 20 let	0	0	0	0
21 – 30 let	8	6	14	16,28
31 – 40 let	19	12	31	36,05
41 – 50 let	10	10	20	23,25
51 – 60 let	8	4	12	13,95
61 let a více	5	4	9	10,46
celkem	50	36	86	100,00
%	58,14	41,86	100	

Pozn. Přepočteno 73,71
OZP 1,5

Rozdělení zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví (fyzické osoby)

dosažené vzdělání	muži	ženy	celkem	%
základní	0	0	0	0
vyučen	1	1	2	2,32
střední všeobecné	2	2	4	4,65
úplné střední odborné	4	5	9	10,47
vyšší odborné	2	1	3	3,49
bakalářské	4	2	6	6,98
vysokoškolské	15	18	33	38,37
doktorské	22	7	29	33,72
celkem	50	36	86	100,00
%	58,14	41,86	100,00	

Trvání pracovního poměru zaměstnanců

doba trvání	počet	%
do 5 let	39	45,35
do 10 let	19	22,09
do 15 let	8	9,30
do 20 let	9	10,47
nad 20 let	11	12,79
celkem	86	100,00

Celkový údaj o průměrných mzdách za rok (v Kč)

průměrná hrubá měsíční mzda	47 379
-----------------------------	--------

Celkový údaj o vzniku a skončení pracovního poměru zaměstnanců

	počet
nástupy	5
odchody	3

Čerpání mzdových prostředků podle zdrojů

Článek - zdroj	Mzdy v Kč	OON v Kč
0 projekty zahr. poskytovatelů	927 908,00	0,00
3 Granty GA ČR - mimorozpočtové	1 276 000,00	232 000,00
4 Ostatní poskytovatelé mimorozpočtové	5 682 508,00	678 550,00
5 Dotace na činnost	1 572 284,00	477 050,00
7 Zakázky hlavní činnosti – mimorozp.	7 958 153,00	2 461 518,00
8,9 Institucionální prostředky	24 628 844,00	1 166 676,00
Celkem	42 045 697,00	5 015 794,00

Mzdové prostředky	Mzdy v Kč	Podíl na mzdách
Institucionální	27 844 854,00	59,17 %
- z toho na výzkumnou činnost	22 419 530,00	47,64 %
- z toho režie	5 425 324,00	11,53 %
Mimorozpočtové z veřejných zdrojů	8 796 966,00	18,69 %
Mimorozpočtové ze zakázek hlavní činnosti	10 419 671,00	22,14 %
Celkem	47 061 491,00	100 %

2. Informace o účetních metodách a obecných účetních zásadách

Použité účetní zásady:

Účetnictví je zpracováno v souladu se zákonem č. 563/1991Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a s vyhláškou č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání.

Majetek

- dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek je evidován v pořizovací ceně.
- drobný majetek pořízený po roce 2007 není evidován v rozvaze a je účtován v roce pořízení přímo do nákladů ARÚB (účty 501AE a 518 AE).
- drobný majetek pořízený do 31.12.2006 a evidovaný v rozvaze je postupně vyřazován na základě schválených návrhů k vyřazení
- způsob sestavení odpisových plánů pro dlouhodobý majetek a použité odpisové metody při stanovení účetních odpisů – pro rok 2023 byly stanoveny odpisové sazby:

Skupina	Roční odpis
Budovy, stavby	2%
Energetické a pracovní stroje	5%
Přístroje a zvl. tech. zař.	10 - 20% dle rozhodnutí odp. prac.
Dopravní prostředky	20%
Inventář	20%
Software, ocenitelná práva	25%
Výpočetní technika	20 - 34% dle rozhodnutí odp. prac.

Způsob uplatněný při přepočtu údajů v cizích měnách na českou měnu (uplatnění směnných kursů vyhlášených ČNB jako běžných či stálých kursů s uvedením termínů jejich změn):

- v průběhu roku byl používán denní kurs ČNB a účtovalo se pouze o realizovaných kursových rozdílech
- aktiva a pasiva v zahraniční měně jsou k rozvahovému dni přepočítávána podle kursu devizového trhu vyhlášeného ČNB.

V roce 2024 obdržel ARÚB neinvestiční prostředky od těchto poskytovatelů:

AV ČR	47 432 843,00 Kč
JMK	660 000,00 Kč
Obec Pasohlávky	150 000,00 Kč
MK ČR	4 790 000,00 Kč
MŠMT	5 638 000,00 Kč
GAČR	3 332 000,00 Kč
ARIADNE	2 884 020,75 Kč

Investiční prostředky:

AV ČR	14 056 647,00 Kč
MŠMT	1 480 000,00 Kč

Účetní OP v souladu s předpisy platnými pro v.v.i. nebyly pro rok 2024 tvořeny.

Při zjištění základu daně z příjmů vycházel ústav z účetního hospodářského výsledku před zdaněním, který upravil o nedaňové náklady i nedaňové výnosy. Základ daně, který touto úpravou získal, ponižil ve smyslu § 20 odst. 7 zákona o daních z příjmů. Finanční prostředky získané touto úsporou na dani budou v následujícím zdaňovacím období použity ke krytí nákladů (výdajů) na vědecké, výzkumné a vývojové činnosti.

Z provozních prostředků bylo převedeno do FÚUP 2 000 000 Kč, které budou použity v roce 2025. Z grantových projektů bylo do FÚUP převedeno 416 834,81 Kč.

HV z roku 2023 byl převeden do rezervního fondu v částce 413 283,64 Kč.

Financování pro rok 2025 bylo schváleno Akademickým sněmem na LXII. zasedání dne 12. prosince 2024

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Příloha k roční účetní závěrce za rok 2024

3. Doplnující informace k rozvaze a výkazu zisku a ztrát

Protokolem o majetku a závazcích, které přecházejí na veřejnou výzkumnou instituci, ze dne 30. ledna 2007, byl převeden do vlastnictví Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v.v.i. majetek a další aktiva, závazky a další pasiva, ke kterým měla příslušnost hospodaření ke dni 31.12.2006 státní příspěvková organizace Archeologický ústav AV ČR, s dřívějším sídlem Královopolská 147, Brno, nyní Čechyňská 363/19, 602 00 Brno, IČ 68081758.

1. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek (v Kč)

Majetek	pozemky	budovy	stavby	energ. stroje	prac. stroje	přístř.	dopr. prostřed.	inventář	výp. technika	SW a ocenit. práva	ned. majetek	celkem
počáteční stav	19 993 739,58	350 823 265,29	2 016 931,00	5 812 931,01	449 872,08	45 522 555,34	8 066 979,00	10 545 125,33	8 942 303,24	6 317 228,23	0,00	499 488 030,12
+ přínosy	0,00	5 145 863,29	0,00	0,00	0,00	1 578 895,61	375 400,00	0,00	4 154 006,80	0,00	14 074 183,20	25 228 371,40
- úbytky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	257 946,00	1 910 656,00	0,00	128 826,00	110 309,00	14 074 183,20	16 397 620,70
koncový stav	19 993 739,58	355 969 130,58	2 016 931,00	5 812 931,01	449 872,08	46 791 502,95	7 581 723,00	10 545 125,33	8 813 477,24	6 206 919,23	0,00	473 238 580,62
Oprávy												
počáteční stav	0,00	53 548 228,00	844 134,00	341 970,00	449 872,08	35 721 202,18	6 402 811,00	8 224 182,59	9 431 414,83	5 184 829,82	0,00	119 748 644,70
- vyřazení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	253 946,00	1 750 656,00	0,00	128 826,00	210 707,00	0,00	2 323 635,00
+ oprávy	0,00	7 095 307,00	75 920,00	576 360,00	0,00	2 302 130,10	1 018 380,00	932 220,00	1 023 354,00	620 592,00	0,00	14 985 243,10
koncový stav	0,00	60 583 535,00	921 054,00	918 330,00	449 872,08	38 769 386,28	5 669 535,00	9 156 402,59	10 325 938,83	5 595 214,80	0,00	132 410 552,90
Zůstat. cen	<i>19 993 739,58</i>	<i>295 385 595,58</i>	<i>1 095 877,00</i>	<i>4 894 601,01</i>	<i>0,00</i>	<i>8 028 116,67</i>	<i>1 891 188,00</i>	<i>1 388 722,74</i>	<i>7 488 538,41</i>	<i>711 604,43</i>	<i>0,00</i>	<i>336 828 027,92</i>

2. Krátkodobé pohledávky

(v Kč)	k 31.12.2023 Brutto	k 31.12.2024 Brutto	k 31.12.2024 Korekce	k 31.12.2024 Netto
Pohledávky z obchodních vztahů	236 201	2 441 404	0	2 441 404
<i>Z toho – do lhůty splatnosti</i>	<i>171 466</i>	<i>2 429 304</i>	<i>0</i>	<i>2 429 304</i>
<i>- po lhůtě splatnosti</i>	<i>64 735</i>	<i>12 100</i>	<i>0</i>	<i>12 100</i>
<i>- z toho: nad 180 dnů PLS</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Pohledávky za zaměstnanci	18 757	43 790	0	43 790
Krátkodobé poskytnuté zálohy	889 509	964 936	0	964 936
Dohadné účty aktivní	25 358 214	1 108 885	0	1 108 885
Daně a poplatky	0	0	0	0
Dan z příjmu	0	0	0	0
Jiné pohledávky	7 828	8 750	0	8 750
Krátkodobé pohledávky celkem	26 510 509	4 567 765	0	4 567 765

3. Krátkodobé závazky

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Příloha k roční účetní závěrce za rok 2024

(v Kč)	k 31.12.2023	k 31.12.2024
Závazky z obchodních vztahů	3 342 662	334 991
Z toho dodavatelé:	3 342 662	334 991
-ve splatnosti	3 342 662	334 991
- po lhůtě splatnosti	0	0
Z toho ostatní závazky	0	0
Dobažné účty pasivní	430 000	475 000
Závazky k zaměstnancům	4 139 091	3 331 328
Závazky vůči st.,DPH, SSZ, ZP	2 842 908	2 291 284
Krátkodobé přijaté zálohy	0	0
Jiné závazky	8 075 440	451 618
Celkem krátkodobé závazky	18 830 101	6 884 221

4. Časové rozlišení

(v Kč)	k 31.12.2023	k 31.12.2024
Náklady př. období	559 203	570 364
Výdaje př. období	231 848	282 825
Výnosy př. období	1 154 405	1 871 621
Příjmy př. období	0	0

5. Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění činí 1 682 675 Kč (v 2023–2 283 208 Kč), ze kterých 1 179 100 Kč (v 2023 – 1 629 154 Kč) představují splatné závazky ze sociálního zabezpečení a 503 575 Kč (v 2023 – 654 054 Kč) představují splatné závazky ze zdravotního pojištění. Závazky ze sociálního a zdravotního pojištění byly v termínu do 31. ledna 2025 uhrazeny.

6. Stát – daňové závazky

Daňové závazky činí 608 609 Kč (2023 – 559 700 Kč), ze kterých 316 786 Kč (2023 – 511 686 Kč) je splatný závazek z titulu přímých daní zaměstnanců, 291 823 Kč (2023 – 40 589 Kč) je splatný závazek z titulu DPH. Daň z příjmů za rok 2024 bude 0 Kč.

7. Změny ve jmění :

	Vlastní jmění	Sociální fond	Rezervní fond	Fond účel. urč. prostředků	Fond reprodukce majetku
K 1.1.2024	338 581 979	424 664	12 983 244	2 598 294	2 506 627
zvýšení 2024	14 074 186	420 650	413 284	2 416 835	14 074 186
snížení 2024	15 611 744	333 489	0	2 598 294	16 369 761
K 31.12.2024	337 044 421	511 825	13 396 528	2 416 835	211 052

HV po zdanění za rok 2024 je ve výši 344 801 Kč.

V Brně 5.5.2025

Zpracovala: Lenka Katolická, vedoucí THS

Schválil: Mgr. Balázs Komoroczy, Ph.D., ředitel

Katolická
Balázs Komoroczy

ROZVAHA
v plném rozsahu

ke dni 31.12.2024
(v celých tisících Kč)

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i.

Čechyňská 363/19

602 00 Brno

IČO 68081758

Označ.	AKTIVA	Řádek	Stav k počátku období	Stav ke konci období
A.	Dlouhodobý majetek celkem	1	339 739	338 828
A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	2	6 313	6 103
A.I.1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	3	0	0
A.I.2.	Software	4	6 294	6 084
A.I.3.	Ocenitelná práva	5	19	19
A.I.4.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	6	0	0
A.I.5.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	7	0	0
A.I.6.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	8	0	0
A.I.7.	Poskytnuté zálohy na dlouh. nehmotný majetek	9	0	0
A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek celkem	10	453 675	465 257
A.II.1.	Pozemky	11	19 994	19 994
A.II.2.	Umělecká díla, předměty a sbíry	12	0	0
A.II.3.	Stavby	13	352 840	357 986
A.II.4.	Hmotné movité věci a jejich soubory	14	80 341	87 156
A.II.5.	Pěstitelské celky trvalých porostů	15	0	0
A.II.6.	Dospělá zvířata a jejich skupiny	16	0	0
A.II.7.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	17	500	121
A.II.8.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	18	0	0
A.II.9.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	19	0	0
A.II.10.	Poskytnuté zálohy na dlouh. hmotný majetek	20	0	0
A.III.	Dlouhodobý finanční majetek celkem	21	0	0
A.III.1.	Podíly ovládaná nebo ovládající osoba	22	0	0
A.III.2.	Podíly - podstatný vliv	23	0	0
A.III.3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	24	0	0
A.III.4.	Zápůjčky organizačním složkám	25	0	0
A.III.5.	Ostatní dlouhodobé zápůjčky	26	0	0
A.III.6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	27	0	0
A.IV.	Oprávký k dlouhodobému majetku celkem	28	-120 248	-132 531
A.IV.1.	Oprávký k nehmotným výsled. výzkumu a vývoje	29	0	0
A.IV.2.	Oprávký k softwaru	30	-5 173	-5 579
A.IV.3.	Oprávký k ocenitelným právům	31	-12	-17
A.IV.4.	Oprávký k drobnému dlouhod. nehmotn. majetku	32	0	0
A.IV.5.	Oprávký k ostatnímu dlouhod. hmotnému majetku	33	0	0
A.IV.6.	Oprávký ke stavbám	34	-54 392	-61 505
A.IV.7.	Oprávký k samostat. mov. věcem a soub. mov. věcí	35	-60 171	-65 310
A.IV.8.	Oprávký k pěstitel. celkům trvalých porostů	36	0	0
A.IV.9.	Oprávký k základnímu stádu a tažným zvířatům	37	0	0
A.IV.10.	Oprávký k drobnému dlouhod. hmotnému majetku	38	-500	-121
A.IV.11.	Oprávký k ostatnímu dlouh. hmotnému majetku	39	0	0
B.	Krátkodobý majetek celkem	40	32 972	23 714
B.I.	Zásoby celkem	41	309	338
B.I.1.	Materiál na skladě	42	0	0
B.I.2.	Materiál na cestě	43	0	0
B.I.3.	Nedokončená výroba	44	0	0
B.I.4.	Polotovary vlastní výroby	45	0	0
B.I.5.	Výrobky	46	0	0

Označ.	AKTIVA	Řádek	Stav k počátku období	Stav ke konci období
B.I.6.	Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	47	0	0
B.I.7.	Zboží na skladě a v prodejnách	48	309	338
B.I.8.	Zboží na cestě	49	0	0
B.I.9.	Poskytnuté zálohy na zásoby	50	0	0
B.II.	Pohledávky celkem	51	26 511	4 568
B.II.1.	Odběratelé	52	236	2 441
B.II.2.	Směnky k inkasu	53	0	0
B.II.3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry	54	0	0
B.II.4.	Poskytnuté provozní zálohy	55	890	965
B.II.5.	Ostatní pohledávky	56	8	9
B.II.6.	Pohledávky za zaměstnanci	57	19	44
B.II.7.	Pohledávky za instit. soc. zab. a veř. zdr. poj.	58	0	0
B.II.8.	Daň z příjmu	59	0	0
B.II.9.	Ostatní přímé daně	60	0	0
B.II.10.	Daň z přidané hodnoty	61	0	0
B.II.11.	Ostatní daně a poplatky	62	0	0
B.II.12.	Nároky na dotace a ostatní zúčtování se SR	63	0	0
B.II.13.	Nároky na dotace a ostatní zúčtování s ÚSC	64	0	0
B.II.14.	Pohledávky za společníky sdruž. ve společ.	65	0	0
B.II.15.	Pohledávky z pevných termínov. oper. a opcí	66	0	0
B.II.16.	Pohledávky z emitovaných dluhopisů	67	0	0
B.II.17.	Jiné pohledávky	68	0	0
B.II.18.	Dohadné účty aktivní	69	25 358	1 109
B.II.19.	Opravná položka k pohledávkám	70	0	0
B.III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	71	5 594	18 238
B.III.1.	Peněžní prostředky v pokladně	72	238	298
B.III.2.	Ceniny	73	1	1
B.III.3.	Peněžní prostředky na účtech	74	5 354	17 939
B.III.4.	Majetkové cenné papíry k obchodování	75	0	0
B.III.5.	Dluhové cenné papíry k obchodování	76	0	0
B.III.6.	Ostatní cenné papíry	77	0	0
B.III.7.	Peníze na cestě	78	0	0
IV.	Jiná aktiva celkem	79	559	570
B.IV.1.	Náklady příštích období	80	559	570
B.IV.2.	Příjmy příštích období	81	0	0
	Aktiva celkem	82	372 711	362 542

Označ.	PASIVA	Řádek	Stav k počátku období	Stav ke konci období
A.	Vlastní zdroje celkem	83	352 495	353 503
A.I.	Jmění celkem	84	352 082	353 159
A.I.1.	Vlastní jmění	85	338 582	337 044
A.I.2.	Fondy	86	13 500	16 114
A.I.3.	Oceňovací rozdíly z přec. majetku a závazků	87	0	0
A.II.	Výsledek hospodaření celkem	88	413	345
A.II.1.	Účet výsledku hospodaření	89	0	345
A.II.2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	90	413	0
A.II.3.	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta min. let	91	0	0
B.	Cizí zdroje celkem	92	20 216	9 039
B.I.	Rezervy celkem	93	0	0
B.I.1.	Rezervy	94	0	0
B.II.	Dlouhodobé závazky celkem	95	0	0
B.II.1.	Dlouhodobé úvěry	96	0	0
B.II.2.	Vydané dluhopisy	97	0	0
B.II.3.	Závazky z pronájmu	98	0	0
B.II.4.	Přijaté dlouhodobé zálohy	99	0	0
B.II.5.	Dlouhodobé směnky k úhradě	100	0	0
B.II.6.	Dohadné účty pasivní	101	0	0
B.II.7.	Ostatní dlouhodobé závazky	102	0	0
B.III.	Krátkodobé závazky celkem	103	18 830	6 884
B.III.1.	Dodavatelé	104	3 343	335
B.III.2.	Směnky k úhradě	105	0	0
B.III.3.	Přijaté zálohy	106	0	0
B.III.4.	Ostatní závazky	107	0	0
B.III.5.	Zaměstnanci	108	4 139	3 331
B.III.6.	Ostatní závazky vůči zaměstnancům	109	0	0
B.III.7.	Závazky za instit. soc. zab. a veř. zdr. poj.	110	2 283	1 683
B.III.8.	Daň z příjmu	111	0	0
B.III.9.	Ostatní přímé daně	112	512	317
B.III.10.	Daň z přidané hodnoty	113	41	292
B.III.11.	Ostatní daně a poplatky	114	7	0
B.III.12.	Závazky ze vztahu k SR	115	0	0
B.III.13.	Závazky ze vztahu k rozpočtu ÚSC	116	0	0
B.III.14.	Závazky z upsaných nespl. cenn. papírů a pod.	117	0	0
B.III.15.	Závazky ke společným sdruženým ve spol.	118	0	0
B.III.16.	Závazky z pevných termínových operací a opcí	119	0	0
B.III.17.	Jiné závazky	120	75	452
B.III.18.	Krátkodobé úvěry	121	8 000	0
B.III.19.	Eskontní úvěry	122	0	0
B.III.20.	Emitované krátkodobé dluhopisy	123	0	0
B.III.21.	Vlastní dluhopisy	124	0	0
B.III.22.	Dohadné účty pasivní	125	430	475
B.III.23.	Ostatní krátkodobé finanční výpomoci	126	0	0
B.IV.	Jiná pasiva celkem	127	1 386	2 154
B.IV.1.	Výdaje příštích období	128	232	283
B.IV.2.	Výnosy příštích období	129	1 154	1 872
	Pasiva celkem	130	372 711	362 542

Odpovědná osoba (statutární zástupce):

Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D.

Osoba odpovědná za sestavení:

Lenka Katolická

Datum sestavení: 5. 5. 2025

Výkaz zisku a ztráty
podle
Přílohy č.1 vyhlášky
č. 504/2002 Sb.

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY
v plném rozsahu
ke dni 31.12.2024
(v celých tisících Kč)

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČO 68081758

	Řádek	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
A. Náklady	1			
A.I. Spotřebované nákupy a nakupované služby	2	23 519	0	23 519
A.I.1. Spotřeba materiálu, energie a ost. neskl.	3	6 791	0	6 791
A.I.2. Prodané zboží	4	143	0	143
A.I.3. Opravy a udržování	5	1 361	0	1 361
A.I.4. Cestovné	6	1 964	0	1 964
A.I.5. Náklady na reprezentaci	7	193	0	193
A.I.6. Ostatní služby	8	13 066	0	13 066
A.II. Změny stavu zásob vlastní činnosti a	9	0	0	0
A.II.7. Změna stavu zásob vlastní činnosti	10	0	0	0
A.II.8. Aktivace materiálu, zboží a vnitřnorg.	11	0	0	0
A.II.9. Aktivace dlouhodobého majetku	12	0	0	0
A.III. Osobní náklady	13	63 365	0	63 365
A.III.10. Mzdové náklady	14	47 216	0	47 216
A.III.11. Zákonné pojištění	15	14 417	0	14 417
A.III.12. Ostatní sociální pojištění	16	0	0	0
A.III.13. Zákonné sociální náklady	17	1 731	0	1 731
A.III.14. Ostatní sociální náklady	18	0	0	0
A.IV. Daně a poplatky	19	41	0	41
A.IV.15. Daně a poplatky	20	41	0	41
A.V. Ostatní náklady	21	3 392	0	3 392
A.V.16. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ost. pokuty	22	11	0	11
A.V.17. Odpis nedobytné pohledávky	23	0	0	0
A.V.18. Nákladové úroky	24	59	0	59
A.V.19. Kurzové ztráty	25	138	0	138
A.V.20. Dary	26	0	0	0
A.V.21. Manka a škody	27	0	0	0
A.V.22. Jiné ostatní náklady	28	3 184	0	3 184
A.VI. Odpisy, prodaný maj., tvorba rezerv a opr.	29	14 985	0	14 985
A.VI.23. Odpisy dlouhodobého majetku	30	14 965	0	14 965
A.VI.24. Prodaný dlouhodobý majetek	31	20	0	20
A.VI.25. Prodané cenné papíry a podíly	32	0	0	0
A.VI.26. Prodaný materiál	33	0	0	0
A.VI.27. Tvorba a použití rezerv a opravných položek	34	0	0	0
A.VII. Poskytnuté příspěvky	35	0	0	0
A.VII.28. Poskytnuté čl. příspěvky a zúčt. mezi org.	36	0	0	0
A.VIII. Daň z příjmů	37	0	0	0
A.VIII.29. Daň z příjmů	38	0	0	0
Náklady celkem	39	105 302	0	105 302

	Řádek	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
B. Výnosy	40			
B.I. Provozní dotace	41	63 511	0	63 511
B.I.1. Provozní dotace	42	63 511	0	63 511
B.II. Přijaté příspěvky	43	415	0	415
B.II.2. Přijaté příspěvky zúčt. mezi org. složkami	44	0	0	0
B.II.3. Přijaté příspěvky (dary)	45	415	0	415
B.II.4. Přijaté členské příspěvky	46	0	0	0
B.III. Tržby za vlastní výkony a zboží	47	21 770	0	21 770
B.IV. Ostatní výnosy celkem	48	19 324	0	19 324
B.IV.5. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ost. pokuty	49	0	0	0
B.IV.6. Platby za odepsané pohledávky	50	0	0	0
B.IV.7. Výnosové úroky	51	150	0	150
B.IV.8. Kursové zisky	52	748	0	748
B.IV.9. Zúčtování fondů	53	2 769	0	2 769
B.IV.10. Jiné ostatní výnosy	54	15 658	0	15 658
B.V. Tržby z prodeje majetku	55	627	0	627
B.V.11. Tržby z prodeje dl. nehmot. a hmot. majetku	56	627	0	627
B.V.12. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	57	0	0	0
B.V.13. Tržby z prodeje materiálu	58	0	0	0
B.V.14. Výnosy z krátkodobého finančního majetku	59	0	0	0
B.V.15. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	60	0	0	0
Výnosy celkem	61	105 647	0	105 647
C. Výsledek hospodaření před zdaněním	62	345	0	345
D. Výsledek hospodaření po zdanění	63	345	0	345

Odpovědná osoba (statutární zástupce):

Osoba odpovědná za sestavení:

Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D.

Lenka Katolická

Katolická

koudelkova / 05.05.2025 / 14:42:15

Datum sestavení: 5. 5. 2025

© MAGION

Strana 2. z 2

